

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXIII Kaina 35 c.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, SPALIS - OCTOBER 14, 1992

Nr. 201

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Pasirašytos Lietuvos ir Rusijos sutartys

Antradienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, spalio 13 d. (Elta) — Spalio 12 d. Maskvoje Lietuvos respublikos ministras pirmininkas Aleksandras Abišala ir einantis Rusijos federacijos vyriausybės pirmininko pareigas Jegoras Gaidaras pasirašė sutartį dėl ekonominių ir prekybinių santykių 1993 metams.

Šiose sutartyse nėra numatyta konkrečių tiekimo kiekių ir kainų, pasakė žurnalistams Aleksandras Abišala. Dėl to bus deramasi vėliau. Jegoras Gaidaras Rusijos vyriausybės vardu pažadėjo šią savaitę atnaujinti naftos tiekimą į Lietuvą. Tai bus padaryta, net jeigu iki to laiko nesutarisime, kokiomis sąlygomis mūsų šalis prekiaus.

A. Abišala pasakė, kad pokalbyje su J. Gaidaru nebuvo jokių principinių nesutarimų. Nors sutartis dėl laisvos prekybos — didžiausio palankumo statuso atidėta, tačiau tai atsitiko todėl, kad nebuvo paruošti priedai prie šių sutarčių.

Delegacijų susitikime buvo aiškinti dvi Rusijos ir Lietuvos įmonių tarpusavio įsiskolinimų. Mūsų skaičiavimais, Lietuva turėtų išreikalauti iš Rusijos daugiau kaip 6 milijardus rublių skolos. O savąsias skolas paskaičiuosime, pasakė Abišala, bet jos, mūsų nuomone, neturėtų būti didesnės už tas, kurias mums skolinga Rusija. Mes skirtingai vertiname ir šiandien Rusijos pasiūlyta sprendimą, kokiomis kainomis turėtume mokėti jai už dujas ir naftą. Susitarėme, kad jas išsiaiškintys specialistai per porą savaičių.

Maskvoje taip pat buvo pasirašyta sutartis dėl prekybos atstovybių įsteigimo Lietuvoje ir Rusijoje.

Aukščiausiosios Tarybos sesijoje svarstomas naujos Konstitucijos projektas

Šiandien parlamento plenariniame posėdyje toliau vyksta diskusija dėl Konstitucijos projekto. Šis projektas atsirado, suderinus Aukščiausiosios Tarybos Konstitucijos rengimo komisijos ir Sąjūdžio koalicijos pasiūlytus pagrindinio įstatymo variantus. Prieš šį projektą, kurį galutinai sutvarkė specialiai sudaryta derinimo grupė, nepasirašė nė viena frakcija, tačiau kai kurios turėjo nemažai pastabų.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, kuris buvo ne vieno kompromiso autorius, pažymėjo, kad naujoji Konstitucija turėtų būti perspektyva sutvarkyti valstybės reikalus, stabilizuoti padėtį, jau nekalbant apie Lietuvos tarptautinį prestižą.

Lietuvos ir Lenkijos tautų draugystės sieksime tiesios keliu

Vakar Aukščiausiosios Tarybos sesijoje deputatas Algirdas Patackas padarė pareiškimą. Jis pasakė, jog pašto dėžutėse buvo rasti lapeliai lenkų kalba, kuriuose itin įžūlia forma teisiama Lenkijos generolo Lucjan Zeligowski prieškario metais įvykdyta Vilniaus krašto aneksija. Būtų galima tai laikyti šovinistinės lenkų grupuotės provokacija, jei oficiali Lenkijos

Respublikos vyriausybės pozicija šiuo opiu klausimu būtų aiškiai ir nedviprasmiškai apibrėžta, pažymėjo Algirdas Patackas. Deputato nuomone, negali būti kalbos apie draugiškus Lietuvos ir Lenkijos santykius, kol šios agresijos istoriškai ir politiškai neįvertins Lenkijos vyriausybė.

Kaip vyksta Rusijos kariuomenės išvedimas iš Lietuvos

Krašto apsaugos ministerijos duomenimis, 1992 m. rugsėjo mėnesį, vykdamas Lietuvos ir Rusijos susitarimus, iš Lietuvos visiškai išvestos: labai galinga artilerijos brigada iš Plungės, saugojimo bazės dalinys iš Pabradės. Spalio pradžioje išvestas atskiro aviacijos remonto batalionas iš Šiaulių, netrukus Lietuva perims jaunesniųjų aviacijos specialistų mokyklą, esančią Radviliškio rajone. Rugsėjo mėnesį iš Rusijos armijos perimti zenitinės raketinės brigados Raseinių rajone, aviacijos ginkluotės aptarnavimo dalies Šiauliuose, priešlektuvinės gynybos dalinio Kedainiuose objektai bei kt.

Kristupo Kolumbo žygis ir Lietuva

Spalio 12-ąją — Amerikos atradimo dieną — Vilniuje, Valstybės muziejuje, atidaryta Kristupo Kolumbo žygio 500 metų skirta paroda. Pirmojoje ekspozicijoje dalyje pasakojama apie Lietuvos gyventojų emigraciją į Šiaurės ir Pietų Ameriką. Pirmasis žinomas lietuvis Amerikoje buvo Aleksandras Kuršius, 1651 gyvenęs New Yorke. Gausesnė emigracija vyko po 1794, 1831 ir 1863 sukilimų, vėlesniais sunkmečio metais. 1960 duomenimis, jų buvo apie 402 tūkstančiai. Muziejuje eksponuojamos laivokartės, emigrantų pasi, darbu knygelės, kiti dokumentai.

Antrąją parodos dalį „Permainų seklus“ muziejui pateikė JAV ambasada. Kilnojamoji ekspozicija primena Kristupo Kolumbo žygio istoriją.

Ichokas Meras: „Mane rėmė lietuvių išeivija“

Vilniuje savo 60-metį atšventė čia atvykęs rašytojas Ichokas Meras, kuris prieš 20 metų emigravo į Izraelį.

„Kai atvykau iš Lietuvos, buvo stengiamasi mane išbraukti iš literatūrinio gyvenimo. Tuo pat metu susilaukiau didelės lietuvių išeivijos Jungtinėse Valstijose paramos, — papasakojo rašytojas. — Mackaus fondas išleido naują romaną „Sara“, paskyrė 1977 metų geriausios lietuviškos knygos išeivijoje literatūrinę premiją“. Ichokas Meras, gyvendamas Izraelyje, teberašo lietuvių kalba, o iš viso jo kūriniai šiandien galima skaityti išverstus į dvidešimt kalbų.

I. Meras aplankė gimtąją Kelmę, kur karo metais buvo sušaudyti jo tėvai bei artimieji. Rašytojas padėjo gėlių ir ant Bronės ir Juozo Dainauskų kapų. „Šie kilnūs lietuviai, vargingi kaimo žmonės, tomis tragiškais dienomis tapo mano tėvais“, — pasakė rašytojas.

(R.G.)

Keturioliktojo visuotinio Kinijos komunistų partijos suvažiavimo atidaromosios iškilmės. Pirmasis iš kairės — Jiang Zemin, partijos generalinis sekretorius.

Kur krypsta komunistinė Kinija

Šios savaitės pirmadienį Bejinge prasidėjo Kinijos komunistų partijos visuotinis suvažiavimas, keturioliktoji naujo komunizmo įsigalėjimo maždaug prieš septynis dešimtmečius. Suvažiavime, kuris vyks visą savaitę, dalyvauja 2000 delegatų ir bus išrinktas naujas partijos Centrinis komitetas, kurio uždavinys išrinkti Politbiurą. Manoma, kad šiame suvažiavime bus galutinai nustatyti gairės ne tik Kinijos komunistų partijai, bet ir visos didžiulės valstybės vidaus bei užsienio politikos kryptį bei ateinančioms penkeriems metams. Anksčiau jau gerokai prieš suvažiavimą būdavo numatyta, kas vadovaus komunistų partijai, bet ši kartą nėra jokio paruošto sąrašo. Tikima, kad suvažiavimo metu gerokai pasikeis ir karinė Kinijos vadovybė.

Kadangi Kinija yra paskutinė komunizmo tvirtovė, daugelio Vakarų bei Rytų politikų dėmesys suvažiavimo metu krypta į galimus nutarimus, numatytus ar nenumatytus pasikeitimus.

Besiruošiant suvažiavimui, jau kuris laikas partijoje vykdo ginčai tarp konservatyviųjų vadų, kurie bijo, kad pakeitimai ir net dalinis varžytis atleidimas eventualiai gali sugriauti visuotinę partijos kontrolę, ir Deng Xiaoping pasekėjų, kurie propaguoja svarbias ekonomines reformas.

Deng Xiaoping, dabar turintis 88 m. amžiaus, laikomas partijos patriarchy ir jo žodis daugeliui beveik šventas. Jis buvo kiek pasitraukęs iš politinės veiklos lauko, bet po 1989 m. birželio tragedijos, kai demonstracijos Tiananmen aikštėje buvo brutaliai numalšintos, Deng Xiaoping vėl iškilo ir tvirtai iki šiol laikosi.

Suvažiavimui vadovauja Jiang Zemin, kuris atidaromojoje kalboje primygtinai įtikinėjo, kad socializmas pasulyje netrukus pakeis kapitalizmą, tačiau, kol tai įvyks, Kinija turi kiek galint daugiau pasityti kapitalistinių valstybių technologiją, patirtimi ir metodais. Partija turi taip pat paspartinti ekonomines reformas krašte ir du trečdalius maisto pramonės pavestį privačių savininkų priežiūrai (iš dalies tai jau padaryta). Jo kalba tarytum panaikino pasiktinčius suvaržymus ir pastūmėjo Kiniją laisvosios rinkos

link. Jiang taip pat negailėjo aštrių žodžių seniesiems (kraštutiniams kairiesiems) politikams, kurie kliudė ekonomines reformas ir aukštino Deng Xiaoping už įžvalgumą, vadindamas jį moderniosios Kinijos tėvu bei tautos ekonominių reformų architektu. Pasak Jiang, Kinija turi drąsiau žengti modernizmo keliu. Daug kas spėlioja, kad Jiang Zemin yra paties Deng Xiaoping numatytas naujuoju Kinijos komunistų partijos vadu.

Žengiant modernių ekonomikos reformų keliu, Kinijoje jau kiek anksčiau buvo įsteigta akcijų birža, o dabar norima įsivesti dar didesni „kapitalistinių“ naujovių, nes jos padės pasiekti pagrindinius tikslus: pranašumą kapitalistinių tautų tarpe. Kadangi rezultatai pateisins jų siekimus panaudotas priemones, Kinija galinti laisvai „skolintis“ ir naudotis kapitalistų paslaugomis. Komunistų partijai taip pat reikia atsikratyti „senelių klubų“, kuris tiek metų stabdė valstybės progresą perdėtu konservatyvumu ir atsiribojimu nuo svetimos įtakos.

Kinijos komunistų partija, turinti 55 milijonus narių, reikalinga jaunų vadų ir naujų idėjų. Reikia taip pat plačiai atverti duris ir Vakarų ir pasisemti šviežių veiklos metodų.

Nors suvažiavimo atidaryme buvo taip pat kalbama apie kiniečių karinių pajėgų modernizavimą bei sustiprinimą, didėjančių nusikaltimų problema ir kitus tokiais atvejais įprastus einamuosius reikalus, pagrindiniai uždaviniai buvo komunistų partijos idėjų „atjaunėjimas“, ekonominės reformos ir atviresnis bendravimas su užsieniu. Visa tai propaguoja ir senasis Deng Xiaoping, tačiau tuo tarpu sunku pasakyti, kur šis pakrypimas į laisvėjimą nuves Kiniją. Dar labai neseniai komunistinėje sovietų imperijoje Gorbaciovas taip pat išlėle pagrindines, iki tol labai nepriimtas reformas, atvirų durų su Vakarais politiką ir daugiau pilietinių laisvių vidaus santvarkoje. Tai buvo lyg nedidelis akmenukas, paleistas nuo kalno ir ilgainiui virtęs galinga grūtimi, užtroškusi visagaline komunistų partija. Galimas dalykas, kad ir Kinijos komunistų laukia panašus likimas, nes kartą „užsikrėtus“ vakarietiškomis kapitalizmo idėjomis, nebus taip lengva grįžti atgal.

TRUMPAI IŠ VISUR

Washington. — Kuwaito vyriausybė sutiko iš Amerikos pirkti 236 modernius tankus, pagamintus Michigano ir Ohio valstijose, po to, kai prez. Bush su savo viceprezidentu ir Gynybos sekretoriumi Dick Cheney įtaigojo karaliką šeimą susidomėti amerikiečių gaminiais. Prieš tai buvo deramasi su Anglija.

Anaheim, Ca. — Naujai išrasti skiepai prieš meningitą veikia taip sėkmingai, kad jau dabar susirgimai sumažėję 90%. Meningitas, viena pavojingiausių ir dažnai pasitaikančių infekcinių ligų, labiausiai užkrečiama vaikams, todėl skiepai teikia daug vilčių.

Cairo, Egiptas. Pirmadienį Cairo miestą sukretė stiprus žemės drebėjimas, padaręs milžiniškų nuostolių. Apie 400 žmonių žuvo, bent 3000 sužeisti. Žemės drebėjimo centras buvo apie 20 mylių į pietvakarius nuo Cairo, netoli garsiųjų Egipto piramidžių ir kitų archeologinių paminklų, tačiau jie visi nenukentėjo. Cairas turi apie 14 mil. gyventojų.

Stockholm. — Dviem amerikiečiams, Washingtono universiteto profesoriam emeritam — dr. Edwin Krebs ir dr. Edmond Fisher, paskirta Nobelio premija medicinos tyrinėjimų srityje.

Bucharest. — Rumunijos prez. Ion Iliescu laimėjo rinkimus antram terminui. Jis perėmė valdžią po diktatoriaus Nicolae Ceausescu nuvertimo 1989 m., nors anksčiau buvęs žymus komunistų partijos vadas. Už jį daugiausia balsavo ūkininkai ir vresnio amžiaus žmonės, kurie bijo didelių permainingų krašte, o Iliescu yra konservatyvių pažiūrų.

Deng Xiaoping

Lietuva ir Rusija pasisako mažumų klausimais Jungtinėse Tautose

New Yorkas, spalio 12 d. (Lietuvos Nuolatinė misija Jungtinėms Tautoms). — Ketvirtadienį, spalio 8 d., Lietuva ir Rusija padarė pareiškimus Jungtinių Tautų Trečiajame komitete apie tautinių mažumų padėtį Baltijos valstybėse. Trečiasis komitetas, kuris svarsto socialinius, humanitarinius ir kultūrinius klausimus, šiuo metu diskutuoja rasinę diskriminaciją ir tautos apsisprendimo teise.

Rusijos atstovas Vladimir Parshikov Trečiajame komitete aiškino, kad 25 milijonai rusų už Rusijos ribų tapo mažumomis naujose suvereniose valstybėse ir šimtai tūkstančių jų pasidarė diskriminacijos objektais Latvijoje bei Estijoje. Jo kaltinimu, rusai ir kitos mažumos teisiškai aktais yra išjungiami iš politinio proceso šiuose kraštuose. Anot Parshikovo, nors Estijos vyriausybė tvirtina, kad jos mažumų sprendimai yra remiami valstybės Konstitucija, tereikia prisiminti nacių represijas, Pietų Afrikos aparteidą ir disidentų persekiojimą buvusiuose socialistiniuose kraštuose, nes visi ties veiksmams irgi vyko įstatymų ribose. Ką sakytų rusams, norintiems, bet negalintiems tapti piliečiais Estijoje ir Latvijoje, kai kaimyninėje Lietuvoje jie gali, toliau tęsė Rusijos atstovas.

Kalbėdamas Lietuvos, Latvijos ir Estijos vardu, Lietuvos Misijos patarėja Gintė Damušytė aiškino, kad Baltijos kraštai kaip daugiatautės valstybės stebėtinai gerai tvarko mažumų interesus, nepaisant pereinamojo laikotarpio sunkumų ir pastarųjų 50 metų demografinės deformacijos. Komunistiniams režimams krintant, kituose kraštuose iškilo kruvini etniniai neramumai, o Baltijos valstybėse buvo ir tebėra atvirščiai. Atgavus nepriklausomybę taikingu būdu, Estijos, Latvijos ir Lietuvos teritorijoje įvairių tautinių bendrijų žmonės gyvena taikų, draugišką gyvenimą.

Ji taip pat pastebėjo, kad, nors tautos apsisprendimas buvo 50 metų neleistas Baltijos valstybėse ir šis klausimas buvo Jungtinių Tautų ignoruojamas, viliamasi, kad bus galima iš tų klaidų pasimokyti.

„Mūsų vietinių gyventojų skaičiai buvo naikinami vežimais į Sibirą. Agresyvi rusifikacijos politika prievartiniu planu vedė vietines kalbas į sunaikinimą. Strateginė sovietų imigracijos politika buvo vykdoma, norint kolonizuoti mūsų teritorijas importuotais darbininkais... Šie svetimi darbininkai praskiedė vietinių gyventojų skaičių, pastatant baltiečius, ypač estus ir latvius, į nepalankią padėtį jų pačių krašte“, aiškino Lietuvos Misijos atstovė, pateikdama šią dramatišką statistiką kaip liudijimą: 1939 m. estai sudarė 88% Estijos gyventojų, 1989 m. jų buvo 62%. Latviai sudarė 75% Latvijos gyventojų 1939 m., o 1989 m. tas skaičius nukrito iki 52%.

„Nepaneigiamai, kad etninė įtampa egzistuoja, — tęsė Damušytė, — nes 50 metų sovietų priespaudos padarė savo diskriminaciją prieš baltiečius gyvenamųjų butų ir darbų paskirstyme, jų išstūmimas iš banko, ryšių, jūrinių kviestų prekybos, geležinkelių, civilinės aviacijos ir kitų sektorių; rusų kolonistų persvara įmonių rektorijų ir darbininkų eilėse, ypač militarinės industrijos srityse ir pan. Tai yra palikimas, su kuriuo Baltijos valstybės turi susidoroti. Kai šiuo metu ankstyvosios privilegijos imigrantams daugiau nebatai komos, susidaro privilegijų netekusiųjų tarpe klaidingas vaidas, lyg tai būtų vykdoma jiems etninė diskriminacija. Šiame istoriniame fone Baltijos valstybės bando eliminuoti diskriminaciją ir stengiasi atitaisyti prasities neteisėbes“.

Toliau Lietuvos Misijos atstovė pateikė eilę pavyzdžių, kaip bandoma sovietų okupacijos palikimą pakeisti naująja politika, įstatymais ir švietimu, kurių tikslas yra užtikrinti visų piliečių, visų tautinių bendrijų teises puoselėti savo kalbą, kultūrą ir papročius, atsižvelgiant į visų interesus.

Išreikšdama Lietuvos, Latvijos ir Estijos ryžtą garantuoti tautinių mažumų teises, Damušytė palinkėjo kaimyninėms valstybėms ieškoti tarpusavio susipratimo ir kartu su Baltijos valstybėmis kelti savo piliečių sąmoningumą.

Pasinaudodamos savo teise replikuoti į Rusijos pareiškimą, Estija ir Latvija prašė balso. Estijos Misijos atstovas dr. Heino Aino pažymėjo, kad prasižengdami Ženevos 1949 m. konvencijai, sovietai okupacijos laikotarpyje vykdė masinius etnų tremimus. Tame pačiame periode apie 8 milijonai svetimų darbininkų atvyko į Estiją dirbti. Apie 500,000 jų užsiliko, kai Estija atstatė nepriklausomybę. Vadinti Estijos piliečių bėgimo, negu pačioje Estijoje, nes lig šiol tik 6000 yra davę prašymus tapti piliečiais.

Atsakydamas į Estijos ir Latvijos pasisakymus, Rusijos atstovas pasakė, kad akivaizdžiai matyti, jog, turint tuos pačius faktus, galima juos kitaip interpretuoti. Jis pasveikino Latvijos ir Estijos sutikimą priimti Jungtinių Tautų delegacijas investuoti jų krašte gyvenančių etninių grupių padėti, išreikšdamas vilčių, kad teisybė bus surasta ir atspindės abiejų kraštų įstatymuose.

KALENDORIUS

Spalio 14 d.: Šv. Kalikstas, Fortunata, Mindaugas, Lakštonė.

Spalio 15 d.: Leonardas, Teresė Avil., Gailiminas, Ina.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 7 val., leidžiasi 6:13.

Temperatūra dieną 60 F (15 C), ryte gali lyti, vėliau debesys prasklaidys; naktį — 46 F (12 C).

SKAUTYBĖS Mikolas

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKIŲ-KŲ RAMOVĖ

Redaguoja j.v.s. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, IL 60629

NAUJĄ VEIKLOS SEZONĄ PRADEDANT

Chicago lietuvų skautija naujus veiklos metus kas rudenį pradeda tradicine iš stovyklų ir iškylų Sugrįžimo sueiga. „Nerijos“ jūrų skautės Sugrįžimo sueigon į Jaunimo centrą atskubėjo šeštadienį, spalio 3 d., tuoj po pamokų liuanistinėse mokyklose. Didelis būrys jų spėjo atvažiuoti ir iš tolimojo Lemonto.

Sesėms 2 val. p.p. mažojoje salėje rikiuojantis, atvyko ir jų kviestieji svečiai – „Litanicos“ tunto bebrai ir jūrų jaunieji, vadovaujami jūrų budžių Petro Jakubausko, Romo Česio, Alvydo Joniko, Algio Jonušo ir Jurgio Lendraitio. Atskubėjo ir LS Brolijos jūrų skautų skyriaus vedėjas jvs dr. Algis Paulius, be kurio neįsivaizduojamas nė vienas jūrų skautų,čių susibūrimas.

Sueiga, vadovaujant „Nerijos“ tunto naujai komendantėi g.v.v. Danai Mikuzienai, buvo pradėta vienetų raportais ir komendantės raportu „Nerijos“ tuntininkei js Vijai Paulienei, i kurios pasveikinimą atsiliepė arti 60 sueigos dalyviu.

Įnešus vienetų vėliavas, buvo sugiedotas Lietuvos himnas, skaitomi „Nerijos“ tunto įsakymai. Pasveikintos visos šia vasarą stovyklavusios sesės, padėka pareikšta buriavimo stovyklos viršininkei g.v.v. Aušrinei Karaitytei ir g.v.v. Taiydai Rudaitytei, jūrų skautų pastovyklės viršininkei „Stelmužės“ stovykloje – Rake. Padėkota ir kitoms abeju stovyklų pareigūnėms.

Už pavyzdinai stovykloje atliktą darbą i aukštesnius vyresniškumo laipsnius buvo pakeltos:

i vairininkės l. – g. Audra Grigaliūnaitė.

i valtinkės l. – g.vr. Lydi-ja Jurcyte ir g.vr. Ilona Ra-dzevičiūtė.

i vyr. valtinkės l. – g. valt. Renata Garbonkutė.

Už gerai atliktas pareigas Žu-vedros žymeniui apdovanotos: stovyklos komendantė g. Rasa Holenderytė ir pakrantės direktorė g. Aldona Bobelytė.

Pasveikintos stovykloje iškylautojos, stovyklautojos ir dailininkės specialybes įgijusios ūdrysės: Vilija Pauliūtė, Rasa Doviailaitė, Sabina Česaitė ir Vaiva Rimeikaitė.

Padėka pareikšta jaunoms vadovėms Rimai Pauliūtei ir Rasai Grigaliūnaitėi, sėkmingai praėjusiais metais vadovavusioms „Pipirų“ valčiai.

Paskelbta ir 1992/93 veiklos metų „Nerijos“ tunto vadovybė: Tuntininkė – js Violeta Paulienė,

T-kės pavaduotoja – jps Vili-gailė Lendraitienė,

Komendantė – g.v.v. Dana Mikuzienė,

Adjutantė – g.v.v. Milda Rudaitytė,

Izdininkė – g.v.v. Aušrinė Karaitytė,

„Ventės“ laivo vadovė – g.v.v. Virginija Rimeikienė ir g. Alda Mikučiauskaitė.

„Minijos“ laivo vadovė Chicagoje – g.v.v. Renata Garbonkutė

Gintarių kandidačių vadovė – g.v.v. Laima Pauliūtė.

Meno vadovė – g.v.v. Daina Rudaitienė.

Tuntininkė, palinkėjusi visoms pareigūnėms sėkmingų veiklos metų, apdovanojo jas gėlėmis. Pasveikinta ir sueigos dalyviams pristatyta sueigoje dalyvavusi ilgametė tunto vadijos narė ir buv. tuntininkė jvs Irena Regienė.

Pasidžiaugta gražiu naujuju nariu „derliumi“ – visi naujieji ūdrysės ir bebrukai buvo su-kviesti i ratą, pasveikinti aplodismentais ir taip pat apdovano-ti baltu ramunės žiedeliu.

„Litanicos“ tunto jūrų skau-tų vadovas jps Jurgis Lendraitis, padėkojė sesėms už brolių pakvietimą dalyvauti sueigoje, pasveikino visus brolius, linkė-damas jiems „gero vėjo“ nau-juose veiklos metuose.

Įnešus vėliavas, komendantėi vadovaujant, sudainuota kelios dainelės, suukti stovyklinių valčių šūkiai, o po to, susibūrus i ratą, sueiga baigta tradicine „Ateina naktis“ ir „Gero vėjo!“ sūkiu.

Akademinio Skautų sąjūdžio studijų dienosė Dainavoje, prie kryžiaus susibūrę dalis filisterių iš Chicago su svečiu iš Floridos s. Viliu Bražėnu (antras iš kairės).

VYDŪNO FONDO METINĖ PREMIJA VACIUI BAGDONAVIČIUI

Akademinio Skautų Sąjūdžio Vydūno Fondo premija jau tapo prasminga tradicija. Šešioli-ka metų ji skiriama pasižymė-ju- siems mokslu, meno ar visuo- menės darbuotojams. Jaunu- sius laimėtojus paskatina nau- jiems darbams, vyresniesiems suteikiamas pripažinimas.

Premija buvo įsteigta 1973

Vydūnistas Vacys Bagdonavičius kalba 1991 m. spalio 19 d. Bitėnuose perlaidojant Vydūno palaikus. Dešinėje – Lietuvos AT pirm. Vytautas Landsbergis.

Po sueigos visi buvo pakvie- ti vaišintis sumuštiniais, pyra- gaičiais ir vaisvandeniais. Ra- ginti nereikėjo!... Bematant dingo pyragaičiai, sausainiai ir gerokai aptuštėjo sumuštiniių lėkštės.

Jaunimui vaišinantis, vado- vės ir vadovai džiaugėsi šia sueiga, „pradėję sukkti“ naujo veiklos sezono ratą.

IR

lietuvių visuomenei. 1970 metais, kai dar siautė komunizmo šmėklos kiekvieno- je mokslo įstaigoje, radosi drąsuolis, kuris pradėjo kaupti Vydūno raštus ir dizertacinei temai pasirinko Vydūno filoso- fiją. To laiko sąlygomis tai buvo sunkus uždavinys, Vydūno raš- tai buvo išimti iš bibliotekų ir antikvarijatuose Vydūno raštai nepardavinėjami, bet net ir bolševikinė priespauda neū- gniaužė Vydūno idėjų, jos ru- seno pagrindžio sąlygomis. Vien- as iš jų buvo Vacys Bagdonavi- čius. Pradėta darba 1970 me- tais jis tęsia su dideliu pasi- šventimu ir dabar. Dabar ji matome Lietuvos Mokslų Aka- demijos filosofijos, socialogijos ir teisės instituto direktoriaus pareigose, tačiau vydūnistikos darbų neapleido ir greičiausia dar su didesniu užsidegimu dir-

ba. Paskutiniais metais sureda- gavo tris stambius Vydūno raš- tų tomus, redaguoja žurnalą „Romuva“, rašo knygas, stūdi- jas ir straipsnius spaudoje ir renka Vydūno rankraščius, knygas ir meno kūrinius, vado- vauja ateinančių metų Vydūno minėjimo komitetui ir yra su- daręs plačią minėjimų progra- mą. Dalyvauja ruošiamame fil- me, skirtame Vydūniui. Negali- ma užmiršti ir nelengvą Vydū- no palaikų perkėlimą i Ramby- no papėdę, tolimesnį kapo ir aplinkos tvarkymą. Jo užsimoji- mai dideli, dar laukia tolimes- nis Vydūno knygų leidimas ir tolimesnis vydūnistikos Lie- tuvoje tvarkymas.

Vydūno fondas vertina Vacio Bagdonavičiaus darbus ir užtai skiria šešioliiktąją premija jo darbų atžymėjimui. Tenka pa- linkėti geros sveikatos ir iš- tvermės tolimesniuose jo dar- buose.

Vydūno Jaunimo fondo tarybos pirm. fil. L. Maskaliūnas iteikia padėkos plokštę fondo valdybos pirm. fil. Vyt. Mikūniui

AKADEMINIO SKAUTŲ SĄJŪDŽIO ŠVENTĖ

Spalio mėnesyje jau nuo 1924 metų akademikų skautų tarpe yra švenčiama sąjūdžio įsteigimo šventė. Šiemet ji buvo gražiai fil. R. Steponavičiūtės pravesta Lietuvių centre, Le- monte.

Buvo pasidžiaugta šešiais naujais nariais, susipažinta su naujomis valdybomis, pasidalin- ta šventiniais linkėjimais ir mintimis. Dalyvavo gausūs svečiai ir Lietuvių Skautų Broli- jos suvažiavimo dalis dalyvių iš plačios Amerikos. Meninę progra- mą atliko „Antro Kaimo“ aktorių grupė, kuriai vadovauja fil. Eug. Butėnas. Po skanios va- karienės šokiams grojo Strolios vadovaujamas orkestras. Sukosi poros ir pirmąjį valsą sušoko naujai i tikrąsias nares ir sen- jorus pakeltieji. Nedažnai būna, kad tokioje šventėje dalyvavo svečiai iš Atlanto pakrantės ir Ramiojo vandenyno uolėtų krantų, tik trūko brolių ir sesių iš tėvynės laukų. Lauksime jų kitoje metinėje šventėje.

ba. Paskutiniais metais sureda- gavo tris stambius Vydūno raš- tų tomus, redaguoja žurnalą „Romuva“, rašo knygas, stūdi- jas ir straipsnius spaudoje ir renka Vydūno rankraščius, knygas ir meno kūrinius, vado- vauja ateinančių metų Vydūno minėjimo komitetui ir yra su- daręs plačią minėjimų progra- mą. Dalyvauja ruošiamame fil- me, skirtame Vydūniui. Negali- ma užmiršti ir nelengvą Vydū- no palaikų perkėlimą i Ramby- no papėdę, tolimesnį kapo ir aplinkos tvarkymą. Jo užsimoji- mai dideli, dar laukia tolimes- nis Vydūno knygų leidimas ir tolimesnis vydūnistikos Lie- tuvoje tvarkymas.

Vydūno fondas vertina Vacio Bagdonavičiaus darbus ir užtai skiria šešioliiktąją premija jo darbų atžymėjimui. Tenka pa- linkėti geros sveikatos ir iš- tvermės tolimesniuose jo dar- buose.

V.M.

DR. V. M. TAMALIČIUS
DANTŲ GYDYTOJAS
6321 Avondale, Ste. 102
Chicago, IL 60631
Tel. 312-774-0042

Tomas Kisielius, M.D.
Steven Sandler, M.D.
Adrian Blanco, M.D.
Bozena Witek, M.D.

Vėžio ligos (Onkologija/hematologija)
Valandos pagal susitarimą

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – širdies, plaučių, kraujų spaudimo, artrito ir cukraus ligos.
Sąskaitas siunčiame tiesiog Medicare
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. (1-312) 434-8849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.

Kab. (1-312) 735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v. p.p.-7 v.v., antr. 12.30-3 v.p.p.
trečd. uždaryta, ketv. 1-3 v.p.p., penkt. ir šešt. 9 v.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(1-312) 778-6969 arba (1-312) 489-4441

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
ISSIPLĖTUSIŲ KOJŲ VĖJŲ
IR ŽAIZDŲ GYDYMAS
ODOS AUGLIŲ IR KOSMETINĖ
CHIRURGIJA

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujų ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (1-312) 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12-3 v.p.p., ketv. 2-7 v.v.
Reikalui esant atvažiuoju i j namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55 St., Chicago, IL
Tel. (1-312) 478-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago
312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2806
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaittytoje adres, gavus iš jo mokėsti, atžymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumeratė mokama iš anksto			
	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida U.S.A. dol.) savaitinis	\$50	\$30	\$25

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisyso nuožūra. Nesunauduoti straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbi- mų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

SKAUTIŠKI ĮVYKIAI

Spalio 17 d. – „Puota jūros dugne“ – tradicinė jūrų skautijos šventė-pokylis Lietuvių centre, Lemonte.

DR. ROMUALDAS POVILAITIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. (1-312) 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 biokai i vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

DR. DOMAS LAPKUS
Praktika su
Dr. McElligott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAUČIŲ LIGOS
15300 West Ave., Orland Park
708-349-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel. 708-857-8383

Kab. tel. (1-312) 585-0348;
Rez. (1-312) 779-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6.

Kab. tel. (1-312) 471-3300

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Egin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia i vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kaba lietuviškai)
Tikrina akis, priako akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Kev. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽLIORA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville's Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 1-708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

„Nerijos“ jūrų skautų tunto sesės „Stelmužės“ stovykloje, liepos 7-21 dienomis vykusiėje Rako stovyklavietėje, Custer, Michigan.

LIETUVIŠKUMAS ŠEIMOJE

Laikrodį nesulaikoma tiksi pirmyn, ir mūsų ir čia iš Lietuvos ateivių veidai neišvengiamai rodo vis daugiau ir daugiau raukšlų. Tačiau sekmadieniais prie parapijos, bent mano apylinkėje, čia subėgusių skaičius nemažėja. Dabar štai vyko tradicinė Mūgė, ir tiek rengėjų, tiek programos atlikėjų, tiek publikos tarpe vyravo jaunimas. Dauguma savo tarpe kalbėjosi abiem kalbomis, — vienas sakiny angliškai, kitas lietuviškai. Negalime net reikalauti, kad jie savo tarpe vartotų vien lietuvių kalbą, bet jie ruošė Mūgę, stovėjo prie stalų, šoko su dideliu džiaugsmu veiduose lietuviškus šokius, bendravo savo tarpe. Man ypač patiko vienas jaunam žmogui labai charakteringas posakis, kuris pilnai išreiškia jaunystę: „Man sakė, kad aš neturiu šaknų. Bet aš visad nerūju ne šaknų, bet sparnų!“ Manau, šaknis jis tikrai turėjo, kitaip nebūtų su tokiu džiaugsmu veide šokęs mūsų tautiniu šokių. Čia pat pasidžiaugus mūsų išsivijęs ataugų lietuviškumu, skaitau straipsnį apie naujas nuotaikas Vokietijoje prieš ir ten užplūdusius svetimtaučius, o gal daugiau svetimodžius. Labai subtiliai Vokietijos valdžia irgi pradeda nusileisti užsienio spaudoje vadinamiems neonačiams, kai tie šaukia: Vokietija tik vokiečiams! Gal suprantamiau, kada tie svetimtaučiai atneša labai skirtingą išvaizdą, religiją ir kalbą, bet kai užpuolamas Danijos skautų autobusas, arba fiziniai luošų vaikų mokykla, sužeidžiant penkis paralizuos mokinius, valdžia, sakoma, turėtų imtis griežtesnių priemonių. Juo labiau, kad tas judėjimas nuolat plečiasi. O tie svetimtaučiai buvo net kviečiami į Vokietiją padėti atstatyti prieškarinę ekonomiką. Dabar, susijungus abejoms Vokietijoms, piliečių ir taip pasidarė per daug, tai valstybė ir vėl nutarė apsišvarinti. Mums gal ir suprantamas toks noras, stebint tam tikrus elementus Vilniaus krašte, bet priemonės tokiam apsišvarinimui turėtų būti kitokios. Betgi apklausa parodė, kad 51% vokiečių pritaria atsikratymui svetimtaučiais, o net 37% sutinka ir su jėgos naudojimu šiame procese, kada atvykėliai į čia ieškoje ne apsaugos nuo terorizmo namie, o norėjo tik lengvesnio gyvenimo ir geresnių algų. Panašiai dabar galvoja net ir britai apie savo krašto kitaspalvius atvykėlius, bet Amerikoje tas viskas sukelia pasipiktinimą, nes šis kraštas

niekad neturėjo tautinio identiteto. Spauda, su baime žiūrėdama į ateitį, padėtį ten vadina „tiksnicia bomba“.

***

Bet grįžkim prie savų reikalų ir kitų tautų žvilgsnio į mus, irgi imigrantus. Štai pasibaigė puikiuos lietuvių Mūgės dienos, sutraukusios ir mūsų renginius šimtus svetimtaučių. Jie ragavo kugelį ir šaltibarščius, pirkė mūsų gintaro dirbinius, valandomis gėrėjosi mūsų jaunimo dainomis ir tautiniais šokiais. Gėrėjomės ir mes. Teko stebėti vieną japonų porą, su didžiausiu susidomėjimu išsėdėjusius žiūrovų eilėse kelias valandas. Maloniausia tačiau buvo matyti buvusius ansamblicius su savo jaunomis šeimomis, dažnai bandančius šį praeigį jungti į lietuviškus papročius, kalbą ir parodyti jiems mūsų puikius tautinius rūbus. Jiems tokios kasmet pasikartojančios mūgės liks neužmiršamos, ir jie paauge mielai jungsis į šios spalvingos šventės šokėjų ir dainininkų eiles, nes čia iš tikrųjų prasideda lietuviškasis savo tautai priklausymo jausmas.

Tą jausmą tačiau nebus lengva išlaikyti dabartinėje televizijos programų atmosferoje. Kaip tik šią savaitę buvo ir dar bus pristatomos įvairios nuomonės apie tų programų įtaką jaunimo elgesiui su ginklu, reikalaujant panaikinti įstatymą, leidžiantį kiekvienam piliečiui turėti ir nešiotis ginklą. Aišku, tuoj sukilo ginklų gamintojai, šaukdami, kad toji teisė yra įamžinta krašto konstitucijoje. Kadangi senatas turi teisę bandyti tą punktą pakeisti, tai dabar matysime vis daugiau ginčų šia tema, o jau dėl to daugelis bėgs pirkti ginklus, apsisaugojant nuo palaidai auginto jaunimo, kurį gundo irgi būti žudiku kaip tik šiandieninės programos ir filmai. Aišku, ginklą visad gali gauti slaptoje rinkoje, bet ne visi turime su ta rinką ryšius kaip tie, kurie nori šaudyti atsitiktinį praeivį vien dėl to, kad čia išbujojusio malonumo jausmo, ir žino, kur tie ginklai pardavinėjami. Todėl gal ir iškyla klausimas, ar pakeitimas konstitucijoje labiau reikalingas, negu gal kitoks priėjimas prie nusikaltėlių teismo ir taip svarbaus ir būtino viešosios televizijos teisių ir visokių šlamštą apribojimas. Dabartinė žinių tarnyba labai idealizuoja kriminalistą, o kas šiame krašte nenori būti herojumi? Taigi čia susiduria spaudos laisvė ir protas.

RKV

Tos gelės skirtos mokytojai pirmąją mokslo metų dieną...

Nuotr. Viktoro Kučo

ORIENTYRAI RINKIMUOSE LIETUVOJE

GABJA PETRAUSKIENĖ, VILNIUS

Rugsėjo 25 d. legaliai buvo pradėta rinkiminė kampanija Lietuvoje. Visos naujai besiformuojančios politinės partijos bei įvairūs judėjimai turi lygiai vieną mėnesį (rinkimai įvyks spalio 25 d.) laiko visuomenei savo ir savo kandidatus prisistatyti.

Iš viso Lietuvos Respublikos Seime yra 141 vieta. Vietos padalintos per 71 rinkiminę apygardą. Pagal vasarą priimtą Aukščiausiosios Tarybos nutarimą, 71 vieta bus renkama asmeniniais kandidatais (vadinama mažoritarine), o 70 vietų bus renkama sąrašais (vadinama daugmandatine). Pagal mažoritarinę sistemą, vienoje apygardoje asmuo, surinkęs 51% nuo balsavusių rinkėjų balsų, iš karto laimi rinkimus. Nesurinkus 51% balsų, toje apygardoje pakartojami rinkimai „antrame tūre“ lapkričio viduryje. Ten, kur reikės kartoti rinkimus, kandidatus jau tikėtai tie du asmenys, kurie pirmame tūre surinko daugiausia balsų.

Pagal daugmandatinę sistemą: už sąrašus balsavimas vyksta ne apygardų mastu, bet per visą Lietuvą. Surinkus 4% balsų nuo per visą Lietuvą balsavusių rinkėjų, partija ar judėjimas, sudaręs sąrašą, gauna teisę išstatyti savo atstovus į Seimą. Sąrašai, nesurinkę 4%, negali išstatyti nė vieno asmens į Seimą. Po balsavimo apskaičiavimo, kiek kiekvienas sąrašas gavo procentų nuo visų balsavusių. Pagal šią proporciją iš kiekvieno sąrašo eilės tvarka išeina asmenys į Seimą.

Šiuo metu nuo pirmadienio iki penktadienio Lietuvos televizijoje nuo 8 val. vakaro iki vidurnakčio rodomos kandidatai bei sąrašams skirtos laidos. Įvairūs straipsniai rodomi įvairioje spaudoje, pristatant savo remiamus kandidatus. „Lietuvos aidas“ rinkimų programa išleisti naują savaitinį žurnalą „Veidas“, vokiečių „Stern“ arba „Time“ žurnalo pagrindu. Sąjūdžio „Amžius“ jau pastoviai pristatinėja Sąjūdžio programas bei koalicijos remiamus kandidatus. „Tiesa“ skelbia Lietuvos Demokratinės darbo partijos (LDDP) kandidatus. „Respublika“ rašo apie Romualdo Ozolo centrismą taikomą programą. „Šiaurės Atėnai“, dabar redaguojami parlamentaro Sauliaus Šaltenio, inteligentams taiko

filosofija pagrįstus politinio gyvenimo momentus ir t.t. Kitaip tariant, Lietuvos žmogui šių rinkimų metu pasirinkimui medžiagos tikrai pakanka.

Lietuvos žmogui pakankamai sunku susiorientuoti šiuose rinkimuose, juo labiau nuo rinkiminės kasdienybės atitrūkęsiai Lietuvos išeivijai, kuri taip pat turi teisę ir galimybę šiuose rinkimuose dalyvauti. Taigi leiskite pristatyti keletą pagrindinių orientyrų, kurie, tikiuosi, padės išeivijai sąmoningai dalyvauti rinkimuose.

Pagrindė formuojasi trys bloškai: kaip Lietuvoje sako, kairiųjų, dešiniųjų ir centro. Kairiųjų iki šiol sudaro: LDDP, buvusi komunistų partija, kuriai vadovauja Algirdas Brazauskas, G. Kirkilas, Karosas, B. Genzelis, V. Arbačiauskas, Socialdemokratai, kuriems vadovauja Aloyzas Sakalas, Kazimieras Antanavičius, Justas Paleckis, V. Andriukaitis, A. Rudys, N. Nedvedavas ir Lietuvos Ateities forumas (LAF'as), kuriam vadovauja A. Bendinskas.

Dešiniųjų bloką sudaro: koalicija už Demokratinę Lietuvą. Ši koalicijos sąvoka šiek tiek sudėtinga, taigi tenka ją plačiau paaiškinti. Sąjūdžio koalicija (arba „mažųjų koalicija“) sudaro: Lietuvos Sąjūdis, kuriam vadovauja Vytautas Landsbergis, Piliiečių chartija, kuriai vadovauja V. Kubilius, Politinių kalinių sąjunga (be tremtinių, jai vadovauja Stasiškis, ne-Balys Gajauskas), Žemdirbių sąjūdis, kuriam vadovauja Lapė, ir Lietuvos Žaliųjų partija, kuriai vadovauja Ignatavičius. Koaliciją remia Lietuvos Darbininkų sąjunga, kuriai vadovauja A. Balsienė.

Dešiniųjų blokan taip pat priskaitoma „Didžioji koalicija“, kuri dabar save pasivadino politinių partijų ir judėjimų „Santara už demokratinę Lietuvą“. Ji susideda iš Sąjūdžio koalicijos (išvardinta), kuri jungia išeivijai pažįstamas Vytauto Landsbergio, Gedimino Vagnoriaus, Kazimiero Uokos, Laimos Andrikienės pavardes, Lietuvos Krikščionių demokratų partijos (Svarinskas, Saudargas), Lietuvos tautininkų sąjunga (vadovauja Smetona) ir Demokratų partija (vadovauja Saulius Pečeliūnas). Didžioji koalicija arba santara „Už demokratinę Lietuvą“ sutarė po rinkimų bendradarbiauti, sudarant

Parlamente Tėvynės bloką svarbiausiems politiniams ir valstybės gyvenimo klausimams spręsti.

Centrą sudaro ir centro judėjime dalyvauja Kazimieras Motieka, Romualdas Ozolas, Mečys Laurinkas, Petras Vaitiekūnas. Atrodo, jungsis prie jų liberalai, kuriems vadovauja Vytautas Radžvilas ir Jonas Tamulis.

Taip pat veikia Tautos pažangos frakcija, kuriai vadovauja Rolandas Paulauskas (išeivijai pažįstamas Egidijaus Klumbio, Arūno Degučio, Nedzinskienės pavardės). Nuosaičių judėjimas (išeivijai pažįstamas Zigmo Vaišvilos pavardės).

Tešiamie orientyrus į rinkimus Lietuvoje, šį kartą aiškinant apie politines gruputes bei patį balsavimą. Iš referendumo dėl prezidento institucijos balsavimo matosi tam tikros politinės orientacijos: už prezidento instituciją balsavo Sąjūdis, Tautininkų sąjunga bei dešiniųjų blokas. Prieš balsavo Socialdemokratai, Tautos pažangos judėjimas, Centro judėjimas, Liberalai, Lietuvos Demokratinė darbo partija (LDDP).

Pagrindinės partijos — judėjimai, galintys turėti didesnę įtaką, laimėjus rinkimus, yra Sąjūdis, Krikščionių demokratų partija (ne sąjunga), Demokratų partija, Socialdemokratai, LDDP, Centristai. Kitos partijos bei judėjimai, pvz. Krikščionių demokratų sąjunga, Nuosaičių judėjimas, Lietuvos sandrauga, Visuomeninis politinis judėjimas Lietuvos Laisvės sąjunga, palyginus ne-

seniai įsikūrę ir iki šiol neturi didesnės įtakos Lietuvos politiniame gyvenime.

Atkreipti dėmesį reikia į Krikščionių demokratų sąjungą. Tai naujai susikūrusi organizacija, atskilusi nuo Krikščionių demokratų partijos. Krikščionių demokratų partijoje pirmininkauja Povilas Katilius, dalyvauja Algirdas Saudargas, kun. A. Svarinskas, Vytautas Bogušis, Julius Benortas ir t.t. Krikščionių demokratų sąjungai vadovauja Viktoras Petkus (dalyvauja buvęs Vliko pirm. dr. K. Bobelis pirmu sąrašu).

Eilė sąrašų yra svarbi, kadangi nuo to priklausys, kurie asmenys, sąrašai gaus daugiau 4% visų rinkėjų balsų į Seimą. Jeigu sąrašas esantis asmuo taip pat dalyvauja apygardoje kaip asmuo ir yra išrenkamas, jis išbraukiamas iš sąrašo ir gauna eilę sekantis sąrašas asmuo.

Kaip įvyks balsavimas? Klausia dažnas asmuo tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje. Balsuoti reikės ant dviejų balsavimo lapelių. Viename reikės balsuoti už išstatytus sąrašus. Taigi reikės balsuoti už Sąjūdžio sąrašą, arba Krikščionių demokratų sąrašą, arba Liberalų sąrašą, arba LDDP sąrašą ir t.t. Sąrašai, surinkę bent 4% nuo balsavusių asmenų balsus, gauna teisę nuo sąrašo į Seimą išleisti asmenis eilės tvarka. Kiek asmenų nuo sąrašo pateks į Seimą, priklausys nuo proporcijos, kiek iš viso balsų sąrašas surinko nuo visų balsavusiųjų.

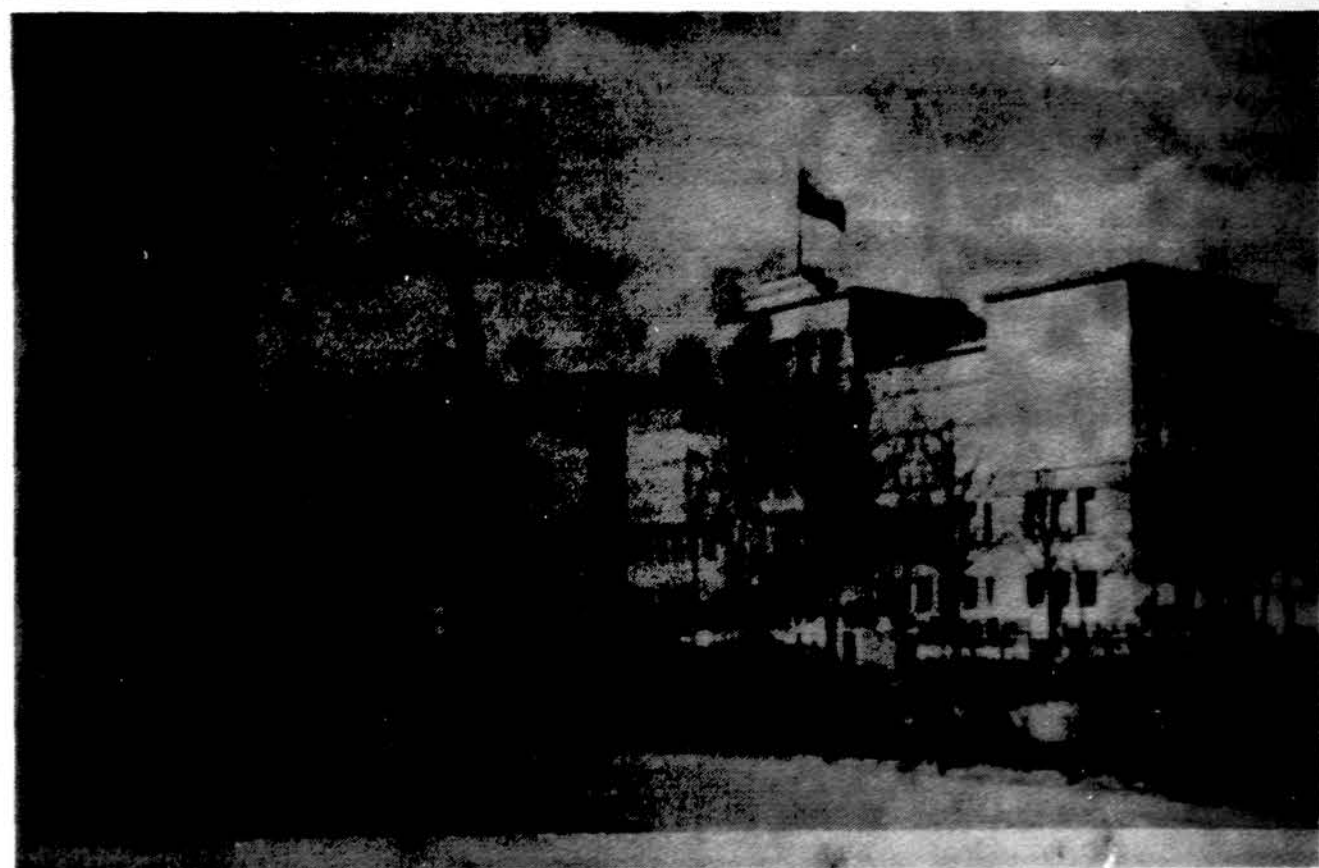
Kitame lapelyje reikės balsuoti už asmenis savo rinkiminėje

apygardoje. Šiuo atveju bus svarbu atsimiti pavardę, už kurią nori balsuoti ir kam tas asmuo atstovauja. Balsuojama tikrai už vieną asmenį savoje apygardoje, ne už 70 asmenų sąrašą arba kiekvienoje apygardoje. Pridedam sąrašus kandidatu pagal apygardas.

Apygardose gali balotiruotis asmenys, kurie nusprendę nebūti sąrašo ir eina į rinkimus tikrai apygardoje. Yra atvejų, kad asmuo eina ir sąrašo ir asmeniškai apygardoje. Taip pat yra daug atvejų, kad asmuo eina tikrai sąrašo ir neina apygardoje.

Svarbu atkreipti dėmesį į sąrašo numerį balsavimo lapelyje (biuletenyje). Pavyzdžiui, jeigu norite balsuoti už Sąjūdžio koaliciją, balsuojate už numerį „2“ lapelyje. Jeigu balsuojate už Lietuvos Laisvės lygą, jos vieta yra numeris „3“. Centro judėjimo vieta lapelyje nr. 6; LDDP vieta nr. 13 ir t.t. Koaliciją už Demokratinę Lietuvą sudaro: Sąjūdžio koalicija (Landsbergis, Vagnorius, Uoka, Andriekienė ir t.t.) numeris „1“ lapelyje; Lietuvių Tautininkų sąjunga ir Nepriklausomybės partija (Smetona, Čiulevičius, Baranauskas) numeris „13“; o Lietuvos Krikščionių demokratų partija, Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Lietuvos Demokratų partija kartu (P. Katilius, B. Gajauskas, S. Pečeliūnas ir t.t.) — numeris „14“.

Išeiviai, kurie balsuoja rinkimuose, t.y. turi teisę į Lietuvos pilietybę arba ją atgavo, turi iš Lietuvos ambasadoriaus arba konsulo sužinoti, kurioje apygardoje jie balsuoja.

Vytauto Didžiojo muziejaus sodelio vaizdas.

NIEKAM NEREIKALINGI

JURGIS JANKUS

4

Tuoju nusirengė, atsėdėjo ant kūdros krašto, kojas nuleidęs į vandenį pateliųskavo, atsistojo ir nuėjo žemyn. Gal nenuejo, gal įžulniu kūdros šonu slyste nuslydo, paskui iškilo kartą, kitą.

— Žiūrėkit, kaip Stasiukas nardo. Stasiuk, dar syki, dar syki, — šaukėm, kūdrą iš visų pusių apstoje, bet Stasiukas nebesirodė. Visus užgulė nejaukumas.

— Nuskeno, — kažin kuris pasakė ir pasileido į kaimą. Paskui jį dar vienas kitas, o kiti pasilikom ir nežinojom ką daryti. Kai vyrai su kartimis tekini pradėjo iš kaimo bėgti, iš lėto, net užuolankom, nujėm namo ir aš. Nenorėjau matyti, kaip su kartimis ir kabliais trauks iš kūdros dugno Stasiuką. Jis jau ant rus metus tarnavo pas Burkus. Pernai piemenavo, o šiais metais išėjo į pusbernius. Bet ir į pusbernius išėjęs, dažnai ateidavo pas piemenis. Ir su mažesniais mokėdavo pašnėkti. Man sakydavo:

— Kai tu užaugsi, o aš užsidirbsiu pinigų, abu važiuosim į Ameriką. Amerikoje rasim aukso ir po kokių metų grįšim auksinius laikrodžius per pilvus pasikabinti. Dabar mergos ir mudu nė žiūrėti nenori, o tada pirštus nusikramtys.

Apie Stasiuką galvodamas, negalėjau sulaukyti ašarų, tai sukau takučiais užuolankom, kad spėtu nudžiūti, bet jos nedžiūvo. Kartu su ašaromis parsinešiau ir kūdrą. Kai tik prieinu prie upės ar ežero kranto, kur vanduo staigiai eina gilyn, nebematau nei upės, net ežero, tik Stasiuką, žengiantį gilyn ir nebežiūrantį. Žinojau, kad tą mirazą kada nors nugalėsiu. Kai turė-

siu pinigų, pasisamdysiu mokytoją, kad išmokytu gerai plaukti, bet ne dabar, nei pavasarinėje Elbėje, ne tokiu metu, kai ir dėl menko nieko žmogus gali galvą pamesti. Juk net vakar vienas iš mūsų, pamatęs rusų lėktuvą, slėpėsi baloj po mažyčių žilvyčių krūmeliu, o paskum ėjo peršlapusiu visu priekiu.

Dešinėje toli į priekį kilo dūmai, kairėje, kiek atsilikusios griaude patrankos. Kairėje, turbūt iš anapus Elbės, pradėjo šaudyti didelių atstumų patranka. Jos sviediniai padangėmis švilpė į tą pusę, kur toli buvo matyti dūmai. Mano bendrakeleiviai išnyko už pakelės medžių. Greitai už tą pačių medžių dingo ir mokytojas. Mūsų keliai skyrėsi. Iš lengva, bet skyrėsi. Jie matė pavojingą, bet greitai išsigelbėjimą, o aš tuo tarpu dar jokio. Man tik rūpėjo, kad spėčiau pasprukti iš to katilo, kurį rusai rengia skubantiai nuo jų pabėgti vokiečių armijai. Vakare girdėjau, kad dešiniame šone jau vakar buvo kritęs Šverinas, o kas žino, kiek jie bus pasistūmėję ligi šiol. Žinojau, kad priekyje yra Hamburgas ir kad dar kur prieš Hamburgą reikės rasti kelią per Elbę.

Kai saulė buvo arti laidos, pamačiau, kad skersai mano kelučio važiuoja mašinos. Visos nuo Elbės pusės į rytus. Kodėl? Ar per Elbę net ir vokiečių kariuomenei būtų kelias užkirstas. Kai priėjau artčiau, mintis pakito: lėkė daugiausia baltos mašinos su ryškiais raudonais kryžiais šonuose. Taigi arba paelby daug sužeistų, arba reikia pagalbos rytiniame.

Mano kelutis baigėsi tankine kliūtimi. Abėjose keliuko pusėse buvo sukasti stamboki stulpai, o tarp jų prikrauta jau gerokai papilkėjusių sienojų. Nežinojau, ar tokia kliūtis galėtų kiek sulaukyti tanką, bet jeigu ji būtų prie Elbės, galima būtų pačiu sienojų iširintinti ir upę ir mėginti persitaškyti į kitą pusę. O įritinus trejetą ar ketvertą, gal galima būtų net plaustą sureisti, nes

stulpai surišti vielomis. O ką galu žinoti, gal jie, susirentę plausta jau leidžiasi upę į šiaurę, kol kur nors priplauks aną krantą ir išsigelbės.

O ne, tankinė kliūtis nebuvo palikta viena pati sau. Vos spėjau ją apskuti, kai iš už eglių išėjo senstelėjęs kareivis. „Volkssturminiškas“, — pagalvojau, o jis visiškai rimtai:

- Dezertyras?
- O ne. Lietuvis, studentas.
- Ausveiss, bitte.

Parodžiau lietuvišką pasą ir studento pažymėjimą. Jam dokumentus bežiūrėję, atsirado tokių senų kareivių ir daugiau. Du net su panzerfaustais. Kai panzerfaustas prie tanko šono prilipęs sprogstas, sako, labai daug triukšmo būna.

Jie tik nusiuko ir pasakė, kad amerikiečiai jokio žmogaus ir savo pusę neįsileidžia. O ir rusai paelbiais labai greitai eina. Ką tik pravažiavusios mašinos keldino karo lauko ligoninę į Ludwigslustą.

Klausiau, ką jie šneka, bet nelabai tikėjau. Manęs ir iš Berlyno nenorėjo išleisti. Sakė, ne tik sakė, bet tvirtino, kad amerikiečiai jau Potsdame, ir nebėra reikalo bėgti, nes po pietų jie bus ir Berlyne. Berlyno vakariečiai rusams niekada neužleis.

Tas, kur žiūrėjau dokumentus, iš lengva pakelė galvą, sulankstė vokiškai parašytą studento pažymėjimą, atidavė atgal ir pasakė:

- Buvau Lietuvoje ir aš. Geras kraštas. Daug lašinių, daug dešrų, daug kiaušinių, o dabar visus jūsų lašinius ir kiaušinius komunistai ėda.
- Ir žmones, — pridėjau.
- Žinau. Ir žmones, — pakartojo.

(Bus daugiau)

JIE DIRBO LIETUVOS POGRINDYJE

ANTANAS LAUKAITIS

Pabaiga
Su neįsivaizduojama meile ir kantrybe Domas Akstinas jau daug metų renka tuos pageltusius, sunkiai įskaitomus ir daugeliu atvejų laiko ir vandens apnaikintus partizaninės ir pogrindžio literatūros lapelius. Negaili jie savų santaupų, ieško specialistų, kad kuo geriau paruoštų tų dokumentų kopijas, ir jos vėliau patenka į atitinkamą skyrių. Be šių istorinių dokumentų, jis renka ir jaunimo kūrinėlius, studentų bandymus ir juos vėliau specializuotiems. Buvo ir man parodyta daugybė originalių ir kopijų: „Partizanas“ — Pietų Lietuvos Srities organas, Laisvės Kovos Sąjūdžio statusas, pogrindžio laikraštėlis „Laisvės Varpas“, „Tauro“ Apygardos Laisvės Kovotojų Apdovanojimo Aktas, kur buvo apdovanojama „Audronė“, ir kitas „Daunoras“, specialus Pažymėjimas, išduotas laisvės kovotojui „Palmei“, Džukų rinktinės P.K. Margio Tėvūnijos kovotojui „Ažuolui“, kovotojui taktininkui „lešmantui“, partizanų dalinio štabo laikraštis „Aukuras“, kitas partizanų laikraštis „Už Tėvų Žemę“ ir įdomus slaptas J. Paleckio ir Aukščiausios Tarybos Prezidiumo sekretoriaus S. Naujalo „Isakas“ dėl uždraudimo į Lietuvą grįžti nuteistiems ir atlikusiems bausmę buvusiems Lietuvos buržuazinių vyriausybės vadovams, buržuazinių politinių partijų vadovams, lietuvių nacionalistinio pogrindžio aktyviems dalyviams ir antitarybinių organizacijų vadovams, o taip pat ir asmenims, nuteistiems už banditizmą ir atlikusiems bausmę. Jei šie asmenys savavališkai grįš į Lietuvą, tai jie turi būti nutremiami 5 metams. Šių visų laikraščių ir kitų dokumentų nuorašais ir aš buvau apdovanojamas.

Česlovas Kišonas — Partizaninių dokumentų rinkėjas

Prieš atšviečiant ir padarant partizaninio ir pogrindinio judėjimo dokumentus, pirmą pirmausia juos reikia surasti, surinkti ir tinkamai paruošti tolimesniam procesui. Vienas tokių nepavargstančių darbuotojų yra kauniškis Česlovas Kišonas, buvęs tremtinys ir dabar priklausantis Lietuvos Tremtinių S-gos vadovybei. Jo namai yra taip pat pilni įvairiausių jo ir kitų, šį darbą dirbančių žmonių, pogrindinės medžiagos. Jis ir dar keli pasisėmė šiam darbiui žmonės renka medžiagą ne tik apie partizaninį judėjimą, darbus, pogrindinę veiklą, bet taip pat renka sąrašus ir buvusius Lietuvos išdavikų, medžiagą apie pražištingus sribų darbus, jų įvykdytus nusikaltimus įvairiose Lietuvos vietose, buvusius žiaurios saugumiečių ir kitus patsidavėlius, dėl kurių kaltės buvo išduota daug partizanų ir nekaltų žmonių bei tūkstančiai išstremti į Sibirą. Pasij mačiau filmus, kur su specialiu detektorium buvo surasta žemėje pasleptas pienu baidonas ir dabar, po 40-ries metų, atkastas. Ten buvo sudėti vieno partizanų štabo dokumentai ir kiti, dabar jau istoriniai popieriai. Gaila, kad vienas šio bidono šonas jau buvo surūdijęs, dalis dokumentų sušlapė ir apgedę. Gaunami ir dabar nurodymai, kur anksčiau buvo pakasti partizanų dokumentai. Didelį ir svarbų darbą atlieka šie buvę tremtiniai ir dar gyvi išlikę partizanai,

dalyvavę anais priespaudos laikais kovoje už Lietuvos laisvę. Tik, kaip pasakė man Č. Kišonas, visam šiam darbiui labai trūksta lėšų.
Paklausiau, ką jie mano daryti su išdavikų, saugumiečių ir sribų sąrašais? Atsakė jis: „Žinias renkame ir jų turime tikrai nemažai. Daugelis tų žmonių yra jau numirę, nusižudę ir prasigėrę. Šiuo metu Lietuvoje dar nėra tikrų įstatymų ir vėliau, kai jie bus priimti ir turėsime savo konstituciją, tuos pačius didžiausius nusikaltėlius mes kelsime į viešumą“. Kelios valandos, praleistos Č. Kišono namuose, matant tą daugybę nuotraukų ir kitų vaizdų, kai būdavo išniekinami partizanų lavonai, kai iki neatpažinimo sumušti jie būdavo pamesti turgaus aikštėse, kaip jau dabar jie yra perlaidojami ir ištraukiami iš masinių duobių, šurpuliiais kratė mane. Pagarba visiems, kurie šiandien pasauliui parodo tuos buvusius okupantų žiaurumus ir į viešumą kelia žuvusių Lietuvos herojų darbus.

Kultūrininkas Edmundas Volungevičius

Malonu buvo susipažinti ir su šiuo tyliu, didelės erudicijos, labai aktyviu žmogumi. Jis yra Šaulių S-gos, Nepriklausomybės partijos, Politinio konsultacinio seimo narys, aktyvus sportininkas, ikūręs pirmąjį Lietuvoje atletinės gimnastikos „Sakalas“ klubą, kuris ir dabar veikia, nors okupaciniiais laikais kultūrizmas buvo draudžiamas, todėl buvo prisidengta šiuo vardu. Be viso to, jis labai domisi ir politika ir yra didelis kolekcionierius. Dar mokykloje už tėvų duotus pinigų nusipirkti sumuštiniai jis pirkdavo knygas ir dabar turi per 10.000 knygų biblioteką, kurios daugelį knygų komunistiniais metais teko slepti. Jis turi daug Lietuvos karinių apdovanojimų, ordinų, išsaugojo 9-jo ir 6-jo kariuomenės pulkų originalias vėliavas. Okupantų skriaudas jam teko labai anksti patirti, nes tik pasirodžius pirmiesiems rusų kariuomenės daliniams. Pumpučių kaime prie Šiaulių buvo sušaudyti jo seneliai, jų kaimynas su sūnumi bei dukterija. O jie buvo tik paprasti ūkininkai. Įdomiai jis pasakojo apie Aukščiausiosios Tarybos deputatą V. Jaskaitę, kurios tėvas (tikroji pavardė K. Balčiūnas) buvo jų kaimynas ir okupaciniiais laikais aršus sribas, todėl, kad nepakenktų dukrai, ji išsivežė jį į Vilnių. Prieš tai jis E. Volungevičiui atvėrė savo širdį ir daug ką iš anų laikų papasakojo. Įdomiai jis pasakojo ir apie rašytoją M. Karčiauską, kuris, dirbdamas „toje geroje vietoje“, darė pas jį krata, tardė ir buvo atėmęs vėliavas ir daugelį tuo laiku uždraustų knygų. Vėliavas jis dabar atgavo, bet knygos dar ir dabar nėra gražintos.

Visų savo kolektyvų jis nelaiko namuose uždaręs, bet yra surengęs apščią religinių, pedagoginių, karinės tematikos, antitarybinių knygų ir specialių parodų mokykloms. Jis taip pat yra vienas iš Sporto muziejaus organizatorių. Baigdamas malonų pasikalbėjimą, šis tylusis Lietuvos kultūrininkas pasakė: „Kokia bus mūsų mokykla, tokia bus ir Lietuvos ateitis“.

Žmogus be principų yra laivas be vairo ir kompasas, ir jį kiekvienas vėjas šen ir ten blaško. S. Smiles

Mokytoja Linda Brenneman iš New Hampshire, gidė Vita ir Lindos mama Rūta Prouty-Šalaviejiūtė pakeliui iš Vilniaus į Lindos paskyrimo vietą netoli Telsių.

BOSTONO ŽINIOS

TAUTININKŲ SUSIRINKIMAS

Tautinės sąjungos Bostono skyriaus metinis susirinkimas spalio 3 d. vyko Lietuvių Piliečių klube, So. Bostone. Jame dalyvavo ir kalbą pasakė Tautinės sąjungos centro valdybos pirmininkas dr. Leonas Kriaučiūnas iš Chicago.

PRADĖTAS PARAPIJOS VAJUS

Šv. Petro parapijos metinis vajuš, skirtas bažnyčios ir klebonijos remonto užbaigimui ir parapijinės mokyklos išlaidų, prasidėjo spalio 4 d.

VAIKŲ GLOBOS ORGANIZACIJOS SUSIRINKIMAS

Metinis Lietuvos Vaikų globos organizacijos susirinkimas vyko spalio 4 d. Po iždininko Tomo Ashmansko finansinės ataskaitos pirm. Daivos Veitaitės-Neidhardt išsamų pranešimą lydėjo skaidrės. Veiklos valdybos pastangomis per palyginti trumpą laikotarpį suteikta daug materialinės (maistas, drabužiai) ir medicininės pagalbos Lietuvos našlaičių namams, vaikų globos įstaigoms. Vienas svarbiausių paskutinių metų projektų, tai klaidpeditės Aušros Stropūtės gydymas. Jo sėkmingos plastinės operacijos mergaitė sugrįžo į Lietuvą, kur nuvykęs su 12 chirurgijos specialistų, dr. Martin Dunn iš Milton ligoninės pratęs jai klausos atstatymą bei atliks operacijas daugeliui mažų pacientų. Susirinkusieji pagerbė kun. A. Abraščinską, pravedusį laimėjimus, sutelkusius „Globoi“ arti 20 tūkst. dolerių. Jam buvo suteiktas valdybos garbės nario vardas. Po pranešimų ir atsakymų į klausimus vyko pokalbiai prie kavutės. Salę puošė Lietuvos vaikų piešiniai, pagal kuriuos atspausdintos ir platinamos sveikinimų kortelės. Virš piešinių ir laikraščių iškarpu apie „Globos“ veiklą buvo pakabintos dvi rankų darbo vaikiškos atklodėlės. Dail. Inos Nenortienės paskatintos Amerikos Quilt menininkės iš įvairių vietovių su meile siunčia pasiūtas atklodes, turinčias susiūdyti našlaičius Lietuvoje.

Juo mažiau žodžių, tuo viskas aiškiau. Southey

INTERNATIONAL TRAVEL CONSULTANTS

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.
CARGO — siunčiame oro linija „Zaibas“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.
5525 South 79th Avenue
Mickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272
223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 350-115 ir 778-392

jaunuolių, kartu su vadovu ir dirigentu J. Erenšteins bei vargonininku T. Deksniu visą spalio mėnesį keliaus su koncertais po Šiaurės Ameriką. Numatoma 15 koncertų įvairiose miestuose, jų tarpe, be įvykusių koncertų New Yorke ir Bostone, koncertuos Toronte, Clevelande, San Francisco, Los Angeles, Washington, DC. Walt Disney Pasaulio tautų festivalis pakvieta Rygos berniukų chorą atlikti du specialius koncertus EPCOT centre Floridoje spalio 29 ir 30 d. Šią Europoje pripažinto Latvijos choro kelionę organizavo Amerikos Latvių Bendruomenė, remiant įvairioms JAV, Kanados ir Latvijos organizacijoms bei pavieniems asmenims. Išmokėjus kelionės išlaidas, užsidirbtos koncertais lėšos bus perduotos Latvijos vaikų sveikatos ir rūpybos institucijoms.

L. Ž.

RENGINIAI

Spalio 25, sekmadienį, 3 val. p.p. Cardinal Spellman High School, 738 Court St., Brockton, MA., vyks singing Priests in Concert — dainuojančių kunigų koncertas. Įėjimas 7 dol. Prašoma paaukoti maisto, konservų, kurie bus siunčiami našlaičiams Lietuvoje. Dėl bilietų skambinti (617) 857-1288, (508) 583-8872 763-5497.

Spalio 31, šeštadienį, 7:30 val.v. Lietuvių Piliečių klubo 3 aukšte, So. Bostone, įvyks Halloween — kaukių vakaras. Programoje laimėjimai, kaukių paradas, žaidimai su kareoke mašina (profesionalus liaudies ir estradinių dainų atlikimas). Pirmasis prizas — dainininko Elvis Presley kostiumas. Vaisės: kava, pyragaičiai, veiks baras. Dalyvavimo kaina 10 dol. suaugusiems. Abiejų renginių rengėjai — Bostono Lietuvos Vaikų Globa, pirm. Daiva Veitaitė-Neidhardt.

Lapkričio 8, sekmadienį, 3 val. p.p. First & Second Church Bostone, 66 Marlborough St. vyks koncertas pianisto iš Lietuvos Petro Geniušo, šį pavasarį laimėjusio tarptautinį Palm Beach konkursą Floridoje. Tai II-as Pabaltiečių serijos koncertas. P. Draugijos pirm. Irena Veitienė. Po koncerto kavutė.

Lapkričio 12-15 dienomis World Trade Center Bostone įvyks Tarptautinė mugė, kurioje veiks lietuviškų suvenyrų, audinių, meno dirbinių ekspozicija. Bus vašinama Tradiciniai patiekalai. Rengia Bostono LTI, Lietuvių Piliečių draugija ir Lietuvos Vaikų Globa.

L. Ž.

NEW JERSEY, NEW YORK — „Lietuvos Atsiminimai“, sekmadienis nuo 2 iki 3 v. p.p. iš Seton Hall Universiteto stoties, 99.5 FM bangos. „Music of Lithuania“ programos, vedamos angli kalba, iš tos pačios stoties, taip pat sekmadienis girdimos nuo 1 iki 2 v. p.p. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N. J. 07060. Tel. 908-753-5636.

AMERICAN TRAVEL SERVICE
9439 S. KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, IL 60642
TEL. (708) 422-3000
FAX (708) 422-3163

Jau daugiau, negu 25 metai, kai mūsų agentūra organizuoja grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir kitus kraštus geriausiomis kainomis. Maloniai ir sąžiningai jus aptarnausime. Informacijai skambinti: 1-708-422-3000. Darbo val.: pirmadi., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 9 v.r.—5 v.p.p. Trečiadi. 9 v.r.—7 v.v.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkamie ir Parduodame Namus,
- Apartmentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

FOR RENT

Išnuomojamas šviesus 2 mieg. 4 kamb. butas pusrūsyje, Brighton Pk. apyl. Šaldytuvas ir virykla. \$250 į mėn. + „security dep.“ Krepštis: 312-847-2614.

Išnuomojamas butas: 5 dideli kamb. 2 mieg. su šiluma ir karštu vandeniu. Suaugusiems arba pensininkams. Be gyvuliukų. Krepštis: 312-737-1097

Vilniaus mieste nuomojami butai. Nuoma žymiai mažesnė, negu viešbutyje. Skambinti Vilniaus telefonu Jonui ir Daliai: 76-65-06.

FOR SALE

Parduodami 2 raš. stalai, svastyklės, kopijavimo mašina NP 120 Cannon, staliukas, raš. mašinėlė. Tel. 312-847-2614

IEŠKO DARBO

Moteris, turinti „nursing assistant“ pažymėjimą ieško darbo prižiūrinti senelius ar ligonius ir gyventi kartu. Ji turi vyrą ir 6 m. sūnų. Krepštis: 413-554-7616 (Wisconsin)

HELP WANTED

Reikalingi frazavimo staklių mašiniškai. Krepštis adresu: 6025 S. Oak Park Ave. Chicago, IL 60638

REAL ESTATE

BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
(312) 778-2233
INCOME TAX — INSURANCE
• Namų pirkimas ir pardavimas
• MLS kompiuterių ir FAX pagalba
• Veltui namų įvertinimas
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Visi agentai kalba lietuviškai
• Nuolaida pensininkams

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS

Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiestuose. Suinteresuoti skambinkite BUDRAITISUI
Bus. 312-585-6100, res. 312-778-3971

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio įtasmus.

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS

ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turis Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-779-3313

KLAUDIUS PUMPUTIS

TAISCME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS IR ŠALDYTUVAUS Krepštis | Hermis Deckys
Tel. 585-8624. Nuo 8 ryto iki 6 v.v. Kalbėti lietuviškai

U.S. SAVINGS BONDS

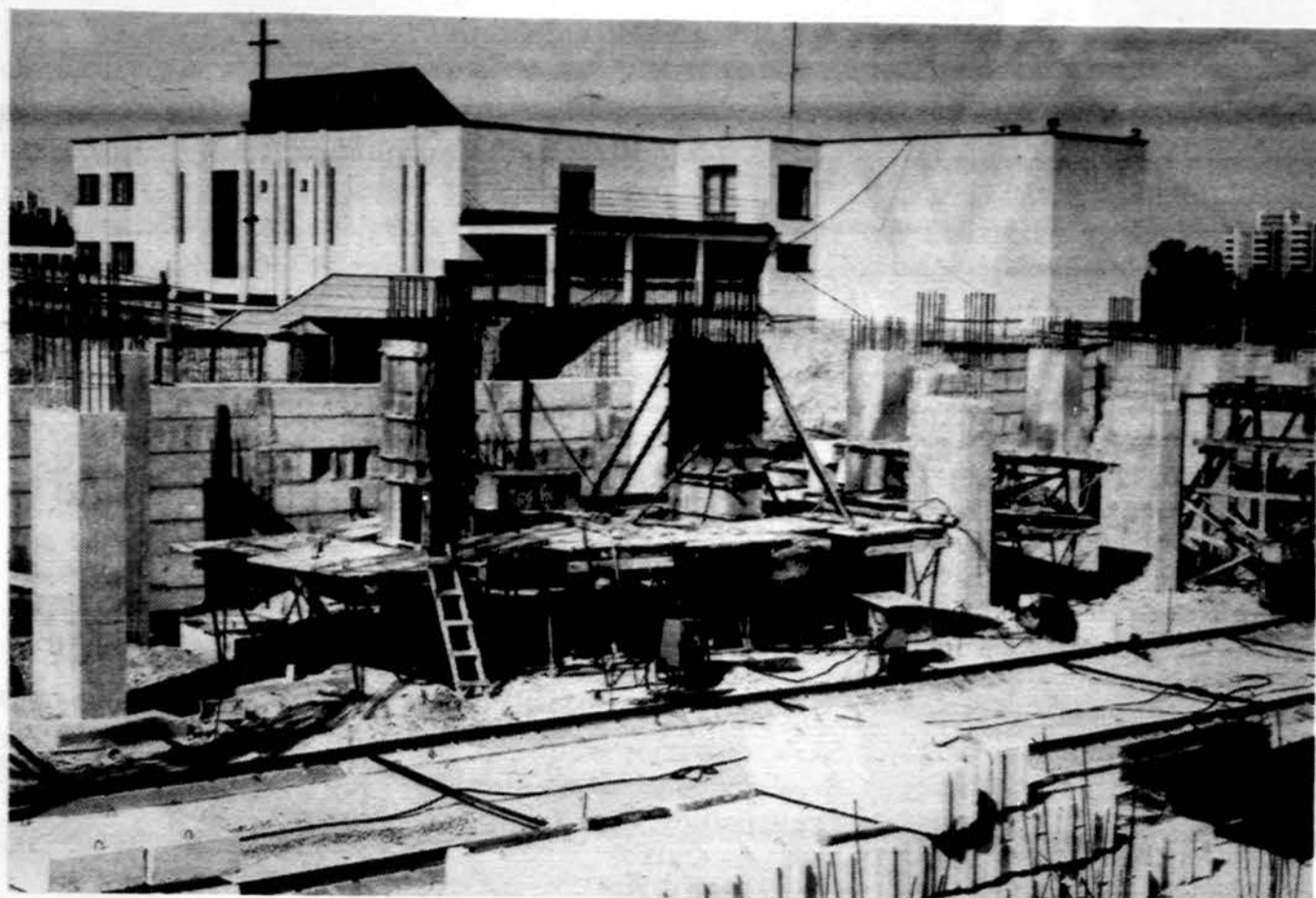
THE GREAT AMERICAN INVESTMENT

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

KOMPOZITORIAUS ALEKSANDRO KAČA-NAUSKO asmenybės bruožai ir muzikinė veikla, atsiminimai. 60 psl.	\$2.00
ŠVENTASIS RAŠTAS. SENASIS TESTAMENTAS. PRANAŠŲ KNYGOS. Kun. A. Rubšys. 670 psl.	\$12.00
ŽVILGSNIS Į DABARTĮ, atsiminimai, apmąstymai. Liudas Dambrauskas. 230 psl.	\$10.00
ATEITININKŲ DVASIA NEPALŪŽO, atsiminimai. Antanas Masonis. 213 psl.	\$10.00
TIKIU, I, II, III, IV, V dalis. Katalikų tikybos vadovėliai versti iš italų kalbos. Vaikams ir jaunimui. .... Visi po	\$5.00
MIŠIOLĖLIS, sekmadienių ir svarbesnių švečių mišios. 1198 psl.	\$27.00
KUNIGAIKŠČIO RADVILO ŽEMĖLAPIS. 1613 metų žemėlapis aptarimas. Alg. Gustaitis. 156 psl.	\$10.00
TAI JUMS KALBĖJAU, šventės ir šventieji, V tomas. L. Tulaba. 449 psl.	\$10.00
UŽRAŠAI JURGIO MATULAIČIO. Red. Ona Mikailaitė. 368 psl.	\$12.00
KRISTAUS MOKSLO ŠVIESA. Kun. J. Velutis. 330 psl.	\$7.00
ATSIMINIMAI NEPRIKLAUSOMYBĖS KELIAIS. Martynas Yčas. 700 psl.	\$20.00
MARGU RAŠTO KELIU, apysaka. Alė Rūta. 281 psl.	\$5.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiūti. Užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Vilnius. Pal. Jurgio Matulaičio parapijos namai (tolumoje) ir bažnyčios statybos aikštelė.

VOKIETIJOJE ATGIMSTA RASIZMAS

IGNAS MEDZIUKAS

Honekerio likimas

Prieš penkerius metus Rytų Vokietijos komunistų partijos vadovas Erikas Honekeris lankėsi Bonoje. Čia jis buvo labai iškilmingai sutiktas, paklojant raudoną kilimą. Bet netikėtai aplinkybės taip greit vystėsi: susijungė Vokietija, sugriuvo Sovietų Sąjunga. Honekeris turėjo išvykti į Rusiją. Vėliau prisiglaudė Čilės ambasadoje. Pagaliau buvo atvežtas į Vokietiją ir uždarytas Berlyno kalėjime. Jis buvo karštas gynėjas Berlyno sienos, netikėjo į Vokietijos susivienijimą. Berlyno teismas nutarė, kad Honekeris turi būti patrauktas teismo atsakomybėn už žudymą mėginančių pabėgti į Vakarų. Jo advokatai tvirtina, kad Honekeris, 80 metų amžiaus, sergąs vėžio liga, yra silpnas ir negalės išgyventi teismo proceso.

Honekeris kaltinamas, kad jis buvo davęs įsakymą šaudyti visus, kurie kėsintųsi pabėgti į Vakarų. Tačiau prokurorai nerado raštu įsakymo, pasirašyto paties Honekerio. Šiuo metu jis yra kaip įkaitas, padėjęs ginklą, kuriuo grasino 16 milijonų Rytų Vokietijos piliečių.

Honekeris klydo, manydamas, kad abiejų Vokietijų susijungimas yra neįvykdomas. Bet lygiai būtų klaidinga manyti, kad susijungimas jau įvykęs. Tai truks ilgesnį laiką, bus skausmingas ir galbūt sudarys skirtingą vokiečių tipą.

Vokietija vokiečiams

Vokietijoje ekonominis gyvenimas yra gana palankus ir užtikrintas. Tačiau Rytų Vokietijoje ima atgimti neo-rasizmas, kuris reiškiasi svetimšalių, norinčių apsigyventi šiame krašte, organizuotais užpuolimais. Didžiausios tokios rūšies riaušės įvyko Rostoke, kur buvo padegtas pabėgėlių centras. Toks įvykis daugeliui priminė kadaise vykusius nacių pogromus prieš žydus. Panašių riaušių tik mažesnės apimtys dažnai būna ir kituose Rytų Vokietijos miestuose: Cottbuse, Leipzige ir kitur.

Manoma, kad tos riaušės kyla ir dėl socialinės padėties Rytų Vokietijoje, kur bedarbių skaičius siekia daugiau 50% ir infliacija 13%, taip pat ir butų nuomų yra žymus pakilimas. Lyginant Vakarų ir Rytų Vokietiją, atrodo, kad čia yra dvi skirtingos valstybės.

Liudininkai pasakoja, kad vietnamiečiai vyrai, moterys ir vaikai buvo užpulti minios riau-

tojams, kaip jie turi rengtis ir kuriose vietose turi vengti lankytis, kad jų nepalaikytų atbėgėliai iš Azijos, prašančiais politinės globos.

Vokietijoje daugiausia svetimtaučių yra turkų tautybės. Jie susirūpinę, kad rasiškai gali atsigręžti prieš juos. Turkų Vokietijoje gyvena 1,76 mil., ir jie yra rasiškai saresuose tuojau po čigonų.

Neseniai dešinieji ekstremistai Rytų Vokietijos mieste Halle organizuoti užpildami sužalojo 7 vietnamiečius jų namuose, vartodami padegamas medžiagas. Viena moteris buvo sunkiai sužalota, kai padegamasis prietaisas buvo įmestas pro langą.

Nuteisė žudikus

Penki neo-naciai, kurie mirtinai susparė ir nužudė emigrantą darbininką iš Angolos, buvo nuteisti kalėjimo bausmėmis pirmoje didesnėje dešinio sparno ekstremistų byloje. Emigrantas darbininkas buvo užpultas 50 jaunuolių, apsiginklavusių lazdomis, peiliais ir durtuvais Eberswaldes mieste į šiaurės rytus nuo Berlyno. Jis buvo atvykęs į buvusią Rytų Vokietiją 1987 metais kaip užverbuotas darbininkas. Nužudytas Antonio Kiowa buvo 28 metų. Jis su kitais dviem draugais, taip pat iš Angolos, išėjo iš baro ir buvo tuojau užpulti gausios apsiginklavusių jaunuolių. Kiti du pabėgo, nors buvo sunkiai sužaloti. Nukentėjęs buvo spardomas ir mušamas 5 minutes. Teismas nuteisė kaltinamuosius, kurių amžius 19-21 metų, kalėjimo bausmėmis nuo 2 su puse iki 4 metų, įskaitant lygtinio nuteisimo.

Paskutiniu metu rasinių nusikaltimų skaičiai didėjant, bijojama, kad jie nepersimstų į Vakarų Vokietiją. Todėl Vokietijos vyriausybė kovai su neo-naciais yra sudariusi padalinį, kurio uždavinys apsaugoti piliečių konstitucines teises.

VADOVĖLIŲ KLAUSIMU

Atsakydama į J. Plačo straipsnį „Lietuviškas švietimas už Lietuvos sienų“ „Drauge“ spalio 1 d., galia tik tiek pasakyti, kad „Gimtąjį žodį“, leidžiamą Lietuvoje, rašau įpareigota LB Švietimo tarybos. J. Plačas nepacitavo mano pilnos minties, kad vadovėlių klausimas buvo keliamas Švietimo tarybos posėdyje ir aš jo nesprenžiu. Lietuvos skaitytojams patikčiau tik bendrą mūsų švietimo sistemos apžvalgą. Knygos negenda, jų nereikia mesti lauk, bet jos taip pat sensta ir nebeatitinka šių dienų reikalavimų. Laikai keičiasi, kinta žmonių mintys ir valstybinės santvarkos. Jeigu anksčiau vadovėliuose mes kelėme žiaurūsų spaudą, kėlėme bažnyčių naikinimo procesą, katalikų persekiojimus, tėvynės ilgesį, tai dabar juose turi atspindėti naujas šviesus laisvės rytas. Knygomis reikalingi yra nauji papildymai ir naujos žinios. Tas bus geras pedagogas, kuris nenaudos senais dėstymo metodais, bet juos keis pagal šių dienų reikalavimus. Visados buvo pastebima baimė išleisti vadovėlius, knygas iš Lietuvos. Anksčiau netgi mokytojas buvo uždrausta mokyklose naudoti nekaltomis pasakų knygelėmis iš Lietuvos, bet dabar tokios baimės visiškai neturėtų būti. Jeigu LB Švietimo taryba nutarė, kad pigiau leisti vadovėlius Lietuvoje, tai, nemanau, kad šiuo klausimu reikia aiškintis su manim. J. Plačas, kaip pats buvęs Švietimo tarybos narys ir jautriai domėdamasis šiuo klausimu, visados gali dalyvauti Švietimo tarybos posėdžiuose ir ten išskelti savo mintis.

JAV LB XIII tarybos 2-osios sesijos suvažiavime, įvykusiame rugsėjo 26-27 d., nutarimo rezoliucijoje LB Krašto valdyba buvo įpareigota padėti išleisti „Gintarelius“, kaip buvo pirmoje laidoje. Vadovėlis turi atitikti visus formatus, būti išleistas su visais spalvotais paveikslėliais, kad būtų patrauklus mokiniam. Dar J. Račkausko vadovavimo Švietimo tarybos metu, ir J. Plačiui priklausiusiam Švietimo tarybai, „Gintarelių“ vadovėlis buvo išleistas sumažintu formatu ir be spalvotų piešinių. Autorė į tai labai jautriai reagavo, ir tada buvo sustabdytas tolimesnis leidimas. Nesu prantu, kodėl tada J. Plačas, būdamas pats Švietimo tarybos narys, nekėlė šio vadovėlio leidimo klausimo. Dabar Švietimo tarybos pirm. R. Kučienė susisiekė su autore E. Ruzgiene ir aptarė „Gintarelių“ naują laidą. Autorė sutiko padaryti pakeitimus, ir šis vadovėlis bus išleistas taip, kaip jis buvo pirmoje laidoje. Amerikos mokyklos keičia vadovėlius kas 2-3 metai. Kodėl mūsų vaikai turi mokytis iš vadovėlių, kurie yra išleisti prieš 30 metų? Tas sudarė sunkumų mokytojams ir mokiniam. Lygiai taip pat senos statistinės gyventojų sura-

šymo žinios. Ar tokie vadovėliai tinkami naudojimui? LB Švietimo taryba yra kruopščiai peržiūrėjusi visus Lietuvoje leidžiamus vadovėlius ir atrinko labiausiai mūsų mokiniams tinkamus. Yra numatiusi šiems vadovėliams paruošti darbo knygeles. Kai kuriems žmonėms laikas sustoja su nepriklausomos Lietuvos gyvenimu, kas ir atsispindėjo mūsų vadovėliuose, istorijos, geografijos knygoje. Nuo to jau laiko praėjo 50 metų ir daug naujų įvykių per tą laiką įvyko! Viso pasaulio istorikai, geografai, mokslininkai keičia viską iš naujo. Tai kaip mes galime vadovautis senais vadovėliais ir kalti mokiniams senas, atgyvenusias žinias? Aišku, tos žinios nebus užmirštos ir išmestos lauk, jos bus perkeltos į istorijos puslapius.

Dar noriu atsakyti į J. Plačo iškeltą „Bet“ dėl knygų skaitymo. Knygų skaitymas labai laivina kalbą, įsisavinama naujų žodžių. Visos leidžiamos Lietuvoje skaitymo knygelės yra su skirstytos pagal vaikų amžių ir pajėgumą. Tai nėra mokslinės knygos, nesuprantamos vaikams, bet aiškiai, stambiomis raidėmis parašytos, su nuostabiai gražiais spalvotais paveikslėliais. Nemanau, kad mokytojai mokyklose vaikų moko „virtuvinės kalbos“. Jeigu mūsų jaunieji mokytojai moka tik „virtuvinę kalbą“, tai čia jau Pedagoginio lituanistinio instituto nuopelnas. Lietuvių kalba yra švarinama nuo visų svetimųjų ir sudaromi naujadarai. Gramatika taip pat keičiasi. Visi mokiniai mokyklose turi lietuvių kalbos žodynus, sinonimų žodynus. Visi žinome, kaip kalba „nubyrą“. Jei mes mokiniams perduosime prastę kalbą, tai jie ją dar daugiau suprastins. Tad mokytojų tikslas yra mokiniui perduoti gyvą, tikrąją kalbą. Nereikia būti kalbininku, kad sugebėtų skaityti paprasčiausias pasakėles, kurios parašytos gva, vaikui suprantama, kalba.

Esu „Gimtojo žodžio“ Lietuvoje korespondentė švietimo reikalams. Perduodu jiems mūsų bendrą švietimo darbų apžvalgą, kurią gaunu iš LB Švietimo tarybos. Nemanau, kad Lietuvos skaitytojams atsirado koks nors „bet“, nes per išstius dvejus metus negavau jokio atgarsio. Lietuvos skaitytojai dėkingi už suteiktas žinias apie mūsų švietimą. Daugumas net nežinojo, kad laisvajame pasaulyje veikia lietuviškos mokyklos, galvodami, kad vaikai pramoksta kalbos su tėveliais namuose. Tikslai iš savo pusės, per ilgą mokytojavimo laiką man nereikėjo su mokiniais naudotis virtuvine kalba, nepastebėjau, kad ją naudotų ir jaunieji mokytojai. Netgi, jeigu taip ir būtų, tai aš vadovaujuosi mintimi, kad „nešvarius skalbinius reikia plauti savame kieme“.

Nijolė Nausėdienė

The right flight to Vilnius

New York
Chicago
Los Angeles
Seattle

Skriskite SAS iš Š. Amerikos į Vilnių per Kopenhagą! Kopenhagos aerodrome lengva ir patogų persėsti į kitą lėktuvą. Čia išvengsite keleivių spūsties. Skrydžiai į Vilnių — tris kartus savaitėje. Vietinių lėktuvų tvarkaraštis atitinkamai pritaikytas transatlantiniams. Kai būsite Kopenhagos aerodrome, cplankykite „tax free“ parduotuves! Nemažai sutapysite! „Mileage Plus“ ir „OnePass“ nariai gauna kreditą už nukeliautas mylias. Platesnei informacijai skambinkite savo kelionių agentui arba

SAS Tel. 1-800/221-2350

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

A.†A. Inž. VALERIJONAS RADYS

Gyveno North Riverside, IL, anksčiau Beverly Shores, IN. Mirė 1992 m. spalio 12 d., sulaukęs 82 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje, Džūkijoje. Amerikoje išgyveno 42 m. Nuliūdę liko: žmona Ella, duklė Diana Algimienė, žentas Arvydas, sūnūs: Raimundas ir Arvinas, marti Karen; anūikai: Eric Radys su žmona ir Konrad Radys su žmona bei kiti giminės.

Priklausė ALIAS; buvo ilgametis Beverly Shores lietuvių klubo pirmininkas.

Kūnas pašarvotas trečiadienį, spalio 14 d. nuo 4 iki 9 v.v. Kuratko Funeral Home laidojimo namuose, 2500 S. Des Plaines, N. Riverside, IL.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, spalio 15 d. Iš laidojimo namų 11 val. ryto bus nulydėtas ir palaidotas Woodlawn kapinėse, Forest Park, IL.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįtamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę žmona, duklė, sūnūs ir anūikai.

Laidotuvių direkt. Ken Kuratko. Tel. 708-447-2500.

A.†A. DR. VLADUI RAIŠIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną ANITĄ, dukrą NIJOLĘ ir žentą ROMĄ, sūnų VIDMANTĄ ir marčią NIJOLĘ, anūkus RASĄ ir VIKTORĄ.

Seattle Lietuvos Dukterys

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS
TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-0652

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša
kad atidarė naujus laido tuvių namus

6541 S. KEDZIE

Marquette Parke
Kiti S. C. Lack laido tuvių namai:
11028 Southwest Hwy. • Palos Hills
9236 S. Roberts Rd. • Hickory Hills
2424 W. 69 St. • Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.

Visus laido tuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS

APLINK MUS

x Povilas Vaicekuskas, buvęs Sibiro kankinys, prieš 10 metų atvykęs į JAV, o šiemet pirmą kartą aplankęs laisvą, nepriklausomą tėvynę, šį sekmadienį, spalio 18 d. 1 val. p.p. Ateitininkų namuose Lemonte perduos patirtus išpūdžius ir nuomones savo sutiktų kančios brolių tėvynėje ir bendras Lietuvos žmonių priešrinkimines nuotakas. Ateitininkų namų taryba prašo lietuvių visuomenę kuo gausiau atsilankyti, nes pranešimas bus labai unikalus ir svarbus balsuojantiems Seimo rinkimuose iš čia.

x Vyresniųjų lietuvių centras planuoja išvyką į Candlelight Dinner Playhouse lapkričio 18 d. pamatyti muzikinį veikalą „Phantom“. Platesniū informacijų apie šią kelionę suteiks Soc. Reikalų skyrius – Seklyčioje.

x Jaunimo centras kviečia visus atsilankyti į koncertą, kuris įvyks spalio 18 d. 3 val. p.p. didžiojoje salėje. Yra parengta plati ir įvairi programa, kuri galės kiekvienam ką nors duoti. O kas svarbiausia: bus progos susitikti ištikimus Jaunimo centro draugus, kurie jį lanko ir palaiko. Bilietai jau gaunami Gifts International – Vaznelių prekyboje.

x Dalia Eidukaitė Finnelli dalyvaus Jaunųjų talentų programoje spalio 25 d. 3:00 val. p.p. Jaunimo centre. Bilietai gaunami Gifts International ir -o 11:00 val. Mišių Lietuvių centre Lemonte. Visi kviečiami praleisti malonią popietę ir savo atvykimu paremti nuosirdžias jaunimo pastangas prisidėti prie „Draugo“ išlaikymo.

Lietuvos Istorijos instituto vicepirm. dr. Alfonsas Eidintas (kairėje) ir Lituanistikos tyrimų ir studijų centro Chicagoje valdybos pirm. dr. Jonas Račkauskas. Nuotr. Martyno Vidzbelio

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 778-0800
Valandos pagal susitarimą

ADVOKATAS
ALGIRDAS R. OSTIS
201 E. Ogden Ave., Ste. 18-2
Hinsdale, IL 60521
Tel. (708) 325-3157
Valandos pagal susitarimą

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

DARBAI PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVE

Chicago Jaunimo centro erdviuose, keliolikos kambarių patalpose įsikūrus Pasaulio lietuvių archyvas. Savo apimtimi ir sutelkta medžiaga PL archyvas yra vienintelė institucija Vakarų pasaulyje, įsteigta ir glojama JAV Lietuvių Bendruomenės. Archyve sutelkta lietuvių veiklos išviejios dokumentacija, išleistos knygos, periodika, Lietuvos nepriklausomybės, okupacinio laikotarpio ir dabar laisvę atgavusios valstybės leidiniai ir periodika. Pasaulio lietuvių archyvo išlaikymui kas metai lėšas skiria Lietuvių fondas. Daug išlaidų apmoka ir LTS centras.

Praktiška PL archyvo globą ir jo kasdieninę veiklą atlieka Lituanistikos tyrimų ir studijų centras, vadovaujamas prof. dr. Jono Račkausko bei kitų valdybos narių. LTSC raštinėje kasdieną gaunamos lietuvių išviejios dokumentų, leidinių ir spaudos siuntos. Kasdien ateina dabar Lietuvoje leidžiamų knygų ir periodikos siuntiniai. Visą gaunamą medžiagą reikia grupuoti, kataloguoti, patalpinti į myliomis nusitęsusias archyvo lentynas. Tam reikia lėšų ir darbininkų. Archyvo vedėjas Česlovas Grincevičius ir archivaras Liudas Kairys, kuris tvarko periodiką, nespėja visų darbų atlikti. Vasaros metu LTSC dirbantieji studentai nemažai prisideda prie archyvo ir LTs centro darbų. LTs centre, greta PL archyvo, veikia Muzikologijos archyvas, foto archyvas. LTSC muziejus, medicinos muziejus, Pedagoginio lituanistikos instituto biblioteka, J. Dainausko istorijos biblioteka, Tėvų marijonų biblioteka. LTSC leidykla ir spaudos bendrovė. Jas visas apjungia, visomis

Spalio mėnesį yra dvi prisimintinos dienos. Viena „Angelai sargai“ (X.2) ir „Vilniaus pagrobimas“ (X.9). Šios dienos turi ryšio su Lietuva, todėl trumpai apie jas pakalbėsime. Pirmiausia apie Angelus Sargus. Angelų Sargų diena – nepriklausomos Lietuvos policininkų šventė. Tą dieną policininkai organizuoti eidavo į bažnyčią pasimelsti, kad Dievas per savo Angelus sargus juos saugotų nuo visokių nelaimių ir padėtų jiems apsaugoti Lietuvos žmones nuo plėšikų ir kitų blogų žmonių. Ir Amerikos katalikai policininkai tą dieną eina į bažnyčią pasimelsti.

Br. Juodelis

x Lietuvos Vaikų Viltis, JAV LB Socialinių reikalų Tarybos padalinys, šią savaitę Lietuvon išlydėjo Mindaugą Jakubką su motina Dalia. Tai jau septintas vaikas, šiemet gydydis Chicago Shriners ligoninėje. Lietuvos Vaikų Viltis komiteto atvežtiems Lietuvos invalidams vaikams Shriners ligoninėse yra veltai suteikiama mediciniška pagalba.

x Vacys Rociūnas, Independence, Ohio, Joseph Šalkauskas, Waukegan, Ill., Jonas Valys, Woodstock, Conn., Algirdas Reivytytis, Lombard, Ill., K. Normantas, Chicago, Ill., gražino laimėjimų šakneles su 30 dol. auka. Labai dėkojame.

x Gera naujiena Bostono ir apylinkių lietuviams! Jei norite pasiųsti siuntinį į Lietuvą per Baltia Express, galite tai padaryti vietoje. Jums pagelbės mūsų atstovai Bostone – firma **Baltic Associates**. Jie visą spalio mėn. priims kalėdinius siuntinius į Lietuvą. Tiesioginis laivo konteineris iš Bostono – lapkričio 5 d. Visi siuntiniai apdrausti. Garantuojame siuntinių pristatymą į namus iki šv. Kalėdų. Svaro kaina tik 99 ct. Atvežkite arba siųskite UPS adresu: **Baltic Associates, 368 B. Broadway, So. Boston, MA 02127** (Liet. Pileičių klubo II a.) Tel. **617-269-4455**. (sk)

x 55 SVARŲ geriausių maisto produktų rinkinys - \$90; 22 sv. mažesnis paketas - \$55; 22 sv. mėsos produktų ir aliejaus - \$90. Prie visų siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitamino. **Transpak, 2638 W. 69 st., Chicago, IL 60629**, tel. **312-436-7772**. (sk)

rūpinasi ir išlaiko Lituanistikos tyrimų ir studijų centras, inkorporuotas 1982 metais.

Visame Lituanistikos tyrimų ir studijų centre, kuris užima daug Jaunimo c. kambarių, yra apie 100,000 knygų, o periodikos skyriuje – 1,600 leidiniai. Jų skaičius kasdien didėja, nors dalis dublikatų išsiųsta į M. Mažvydo biblioteką Vilniuje. Tai yra didžiausias išviejios lietuvių turtas. Jį reikia saugoti, globoti ir išlaikyti. Šiuo turtu naudojasi įvairūs mokslininkai iš Vakarų pasaulio ir iš Lietuvos. Jis bus dar labiau reikalingas Lietuvos mokslui ir kultūrai, gyvenimui ir kūrybai tenėjus ir normalias vėžes.

Pasaulio lietuvių archyvas buvo pradėtas 1950 metais. Per 40 metų jame surinkta daug medžiagos. Dar daug medžiagos, dokumentų guli organizacijų, jų buvusių vadovų, apdulėjusiųose dėžėse, stalčiuose ar lentynose. Visa tai yra mūsų tautos istorijos dalis, jos šaltiniai, kuriuos reikia kuo greičiau surinkti ir suvežti ar atsiųsti į Pasaulio lietuvių archyvą Jaunimo centre.

Labai padidėjęs PL archyvo turtas reikalingas sistemingo tvarkymo, katalogavimo, kad būtų lengva surasti jame esančių dokumentus, knygas ar kitokią medžiagą.

Kompiuterių amžius tam suteikė naujas galimybes, pakeičiant archyve naudotą seną, nepatogią sistemą. Nuo pernai pradėtas, archyvo katalogavimas kompiuteriais tiesiamas ir toliau. Šiam darbui talkininkai kviečiami ir iš Lietuvos. Šiuo metu su kompiuteriais dirba, pusmečiui ir talką atvykusi, Martynas Mažvydo Nacionalinės bibliotekos užsienio literatūros katalogavimo sektoriaus vedėja Virginija Džiovenienė. Ji 1979 metais Vilniaus universitete baigė anglų kalbą ir literatūrą. M. Mažvydo bibliotekoje dirba jau 11 metų.

Pasaulio lietuvių archyvui linkėtina surinkti visą mūsų išviejios istorinę medžiagą, o Lituanistikos tyrimų ir studijų centrui ją globoti ir saugoti.

Br. Juodelis

Kas tie Angelai Sargai? Iš Šventojo Rašto mes žinome, kad Dievas, kurdamas pasaulį, sutvėrė ir Angelus. Iš jų atsirado nepaklusni Dievui, juos Kūrėjas padarė velniais. Taip pat sakoma, kad Dievas kiekvienam žmogui paskyrė po Angelą Sargą, kuriam pavesta globoti žmogų šios žemės kelionėje, o po mirties jo sielą nulydėti ten, ką žmogus nusipelnė. Todėl verta rytais ir vakarais pasimelsti į Angelą Sargą, kad jis globotų ir saugotų nuo visų negeročių. Laikraščiuose ir knygose yra aprašyta daug visokių atsitikimų, kur aiškiai matome Angelo Sargų globą.

Melskimės ir į Lietuvos Angelus Sargus, kad jie greičiau išvestų iš Lietuvos svetimą kariuomenę, kuri neleidžia lietuviams pilnai laisvai atsikvėpti ir džiaugtis pilna laisve.

Redaktorius

VABALAI
Gamtos pamokos buvo labai įdomios. Mes matėme daug įvairių vabalų. Nemažai jų sugavome tinklais. Sugautus vabalus pievoje sudėjome į plastikinius maišus. Vėliau jais pasidalinome su draugais, gerai apžiūrėjome. Sužinojė daugiau žinių apie vabalus, juos paleidome. Jie visi laimingi nuskrido.
Stepas Tharp
(„Dainavos draugai“, JAS 1991)
(Bus daugiau)

Redaguoja J. Placius. Medžiagą siūsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Žvaigždutė

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

Turtingas ruduo (iš „šeimos kalendoriaus“)

KARALIAUS VAINIKAS (Legenda) (Tėsinys)
Karalius sėdėjo ant savo baltojo žirgo, ir abu, atrode, gyvena viena mintimi, tuo pačiu krauju ir neša tą patį amžių. Staiga žirgas, kuris buvo nušėjęs savo raitelį prie Juoduųjų jūrų, pasijuto toks senas, kad nebegalėjo nulaikyti savo kilnos naštos. Jis atgrėžė galvą į Karalių ir sukľupo.

Galbūt Karaliaus širdis buvo tokia pat pavargusi, kaip ir senasis kovas žirgas – kai išsigandę ištikimieji kelė Karalių nuo žemės. Valdovas pasakė paskutinius savo žodžius:
– Vargas mūsų kraštui, jeigu nerasite Vainiko. Ieškokite, ieškokite Lietuvos Vainiko.

Kad kas nors būtų pasakęs, gal Karalius dar būtų gyvenęs – kad būtų pranešęs kas įvyko! Vagys nepasitraukė nuo liūno krašto, nes buvo jau atėjusi naktis. Jie manė, kad saugiau bus jiems sulaukti rytmečio, kad be baimės vyktų namo. Čia negalėjai nė nematyti, kur atsiras pavojingas takas. Jie sėdėjo ir spaudė, veikiami nakties vėsūmo. Staiga pašoko prikelti riksmo. Tai šaukė vienas iš jų pačių, bet ir kiti aiktėlojo žiūredami: mėnulis švietė visu savo gelsvu baltumu, jis stovėjo ties pačiu liūno danguje, a žalioji praraja vėrėsi ir iš ten kėlėsi Vainikas, žvilguliuodamas visais savo skaisčiais akmenimis, o ypač švietė žalieji, prieš kuriuos liūno žuļamas atrodė sutemęs.

– Ką mes dabar darysim? – aimanavo bailiausias. – Mes negalime prisiartinti ir paimti, niekas negali pajudinti jo iš vietos, pats nenugrimzdes; nepraėis diena, kita, žmonės rinksis, jie kalbės apie stebuklą, ir visi žinos mūsų nusikaltimą. Mes prarasime savo garbę ir tą nelemta, atkalk kraštą.

– Niekuomet! – sušuko pats gudriausias, ir jis tiek buvo apimtas pagiežos (pykčio) ir taip nepakentė Vainiko, kad grasė jam kumštimi ir sušnypstė: – Niekuomet! Nors pati velniatūrečiausi pasikviesti į talką!

Redaktorius

VABALAI
Gamtos pamokos buvo labai įdomios. Mes matėme daug įvairių vabalų. Nemažai jų sugavome tinklais. Sugautus vabalus pievoje sudėjome į plastikinius maišus. Vėliau jais pasidalinome su draugais, gerai apžiūrėjome. Sužinojė daugiau žinių apie vabalus, juos paleidome. Jie visi laimingi nuskrido.
Stepas Tharp
(„Dainavos draugai“, JAS 1991)
(Bus daugiau)

VAKARAS GAUBIA VILNIŲ

Vakaras gaubia Vilnių, Aikštes užlieja vėsa. Liepos lyg vilnys Siūruoja Vilnių, Taško takus rasa. Skrieja mašinos greitos, Šviečia namų langai. Saule įkaite, Nuo vėjo draikos Medžių žali šilkai... Valandas laikrodžiai skaito, Bokštus apglėbs tyluma. Bėga ir raitos Gatvės kaip raidės, Migdo vaikus mama. Rodos, rankas ištiesi – Saujon žvaigždė nukris. Vakar miestui, Pasakų miestui Neša sapnus Neris.

Jonas Lapašinskas, Lietuva

MANO TIKĖJIMAS

Aš tikiu į Dievą ir mėginu daryti tai, kas yra gera. Bet tai daryti nėra lengva. Kartais aš atitolstu nuo Dievo, bet tikiu, kad galėdamasis už savo nuodėmes, gauju Dievo atleidimą ir vėl susitaikau su Dievu.

Petras Ješmantas, Detroito „Žiburio“ aukšt. lit. m-l-os mokinys.

VAIKAS NORI MOKYTIS

Štai linksma dainelė:
Kir vir jupa!
Kir vir jupa!
Pasodinsiu žalią pupą...

Po žeme pupelė miega. Greit išleis ji žalią diegą.

Kai sausa žemelė trupa, Aš aplaistau žalią pupą.

Tiš, gaidžiukai skiauterėti! Priauginsiu pupų rėtį.

Kai nukirsiu žalią pupą, Tai išvirsiu pupų sriubą.

Kir vir jupa!
Kir vir jupa!
Tai išvirsiu pupų sriubą.

Būtų gerai su vaiku žaisti ir įvairius „kalbinius“ žaidimus. Pavyzdžiui: mokykime žodį skaityti garsais. Štai aiškiai ištariame žodį. Vaikas gerai išiklausio ir pasako tik pirmąjį žodžio garsą (jeigu būna mažas) arba visus iš eilės (jeigu jau vyresnis). Jeigu pažįsta raides, tai šį žodį tegul sudeda iš karpomo raidyno raidžių. Iš pradžių tarkime lengvesnį žodį iš trijų keturių garsų, pavyzdžiui: Ona, ola, raša. Kai vaikas išmoksta iš klausos skirti visus lengvesnius žodžių garsus, tada galima pereiti prie ilgesnių ir sudėtingesnių žodžių.

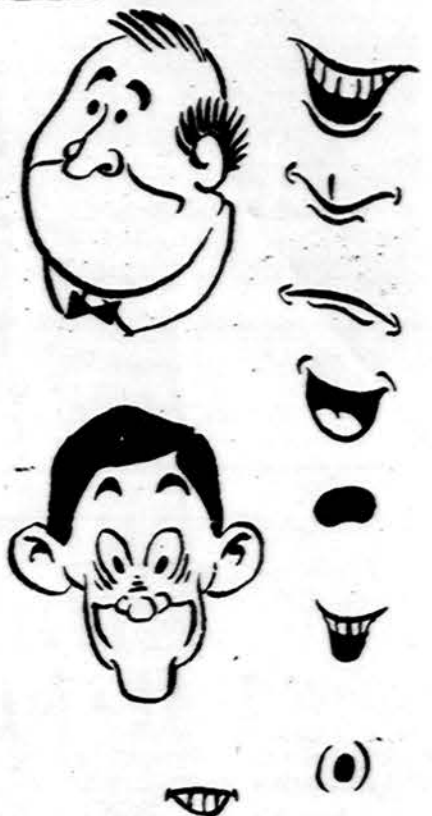
Laima Tamošiūnienė, Lietuva.

JEI AŠ TURĖČIAU DAUG PINIGŲ

Jeį aš turėčiau daug pinigų, pirmiausia nusipirkčiau gražų namą su baseinu ir suruoščiau didelį pokylį. Sukviestčiau visus draugus, pažįstamus. Nupirkčiau visiems dovanų, ir būtų visiems smagu. Po to vykčiau į Europą aplankyti idomių vietų. Svarbiausia, nuvykčiau į Lietuvą ir apdovanočiau našlaičių namus. Grįžusi namo, studijuočiau geriausiame universitete teisę.

Vilija Gulbinaitė, Los Angeles Šv. Kazimiero lit. m-l-os mokinė.
(„Vardan tos Lietuvos“)

GALVOSŪKIS NR. 6 (Žiūrėkite piešinėlius)

Čia matote nupieštas dvi galvas ir daug burnų. Pasidarykite Xerox daugiau kopijų ir prikljuokite prie nupieštų veidų daug įvairių burnų, matysite kaip pasikeičia veidas. Tik 10 kopijų 5 taškai, o daugiau negu 10 veidų – 10 taškų.

GALVOSŪKIS NR. 7 (Žiūrėkite piešinėlius)

Tie trys piešinėliai nors ir atrodo panašūs, bet iš tikrųjų yra skirtingi. Suraskite skirtumus ir juos atskirai surašykite. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 8

Kaip arti viena kitos yra dienovidinių (meridianų) linijos? Arba, kiek mylių nuotolio tarp vienos ir kitos linijos? (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 9

Kas yra tas, kuris važiuoja kartu su traukiniu? Jis traukiniui nėra reikalingas, bet traukinys be jo neapsieina. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 10

Ar esi susipažinęs su savo valstybės valdžia? Jei taip, pasakyk, kas yra Elector? Kiek jų kiekviena valstija (state) turi? Šie metai yra rinkiminiai metai. Jūsų tėveliai rinkis krašto prezidentą ir kongresmanus, todėl verta susipažinti su rinkimų tvarka. Pasiskaitę literatūros, atsakykite į šį klausimą. (5 taškai)

LINKSMIAU

Kalbasi tėvas su motina. Motina sako: „Aš manau, kad Tomo muzika nepatinka kaimynams“. – „Kodėl?“ – paklausė tėvas. „Šiandien jie Tomui davė aštrų peilį ir prašė patikrinti, kas yra būgno viduje“ – atsakė motina.